

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií, katedra politologie

Petr Müller

Vznik a vývoj Jižního Súdánu

Bakalářská práce

Praha 2015

Autor práce: **Petr Müller**

Vedoucí práce: **PhDr. Michael Romancov, Ph.D.**

Rok obhajoby: **2015**

Bibliografický záznam

MÜLLER, Petr. *Vznik a vývoj Jižního Súdánu*. Praha, 2015. 57 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Katedra politologie. Vedoucí diplomové práce PhDr. Michael Romancov, Ph.D.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá formováním a vznikem Jižního Súdánu. Její obecná část si bere za cíl popsat základní instituty mezinárodního práva veřejného týkající se vzniku suverénního státu. Tato tvoří podklad pro zvláštní část, jež se věnuje skutečnostem, díky kterým se Jihosúdánská republika zformovala a následně vznikla secesí v rámci referenda. Zvláštní část práce tak definuje jednotlivé faktory vedoucí ke vzniku tohoto státu, historické souvislosti, otázku koncepce státních hranic v Africe a faktor diverzity obyvatelstva v tehdy jednotném Súdánu. Stěžejní kapitolou je poté kapitola věnující se vůli a motivaci mezinárodního společenství, přesněji tedy států RB OSN a Africké unie. Na základě výše zmíněných faktorů pak vznikla Jihosúdánská republika, jež se potýká s četnými problémy, mezi které patří nedostatečná infrastruktura, nízké procento gramotnosti obyvatel, nedostatečná úroveň zdravotnictví atd. Tento vznik také způsobil značné změny a ekonomické problémy Súdánu. Tato práce by tedy měla jasně definovat motivace a zájmy jednotlivých aktérů na tomto území, které vedly k samotnému vzniku Jižního Súdánu a jeho brzkému přijetí do OSN a AU.

Abstract

This thesis deals with the formation and creation of the Republic of South Sudan. The general part of this thesis is focused on describing of basic institutes of international public law which are connected with the creation of sovereign state. These institutes described in the perspective of international law are the theoretical basis for the special part of this thesis which deals with factors that led to the creation, such as the matter of history, conception of state borders in Africa and diversity of population of united

Sudan. The main chapter is the chapter that deals with the will and motivation of international community, more accurately the will and motivation of the members of the United Nations Security Council or the will of the African union. On the basis of aforementioned factors the Republic of South Sudan was created. This creation however caused a lot of economical problems for Sudan and led to the birth of the state that has poor infrastructure, poor rate of literacy and poor level of health care etc. The aim of this thesis is to precisely define the motivation and will of actors in this area that led to the creation of the Republic of South Sudan and its early adoption to the UN and the African union.

Klíčová slova

Jižní Súdán, Organizace spojených národů, Africká unie, referendum, secese, surovinové zdroje, suverénní stát

Keywords

Republic of South Sudan, the United nations, the African union, referendum, secession, mineral resources, sovereign state

Rozsah práce: 80 809 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 1.5.2015

Petr Müller

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval:

vedoucímu této bakalářské práce PhDr. Michaelu Romancovovi, Ph.D. za jeho ochotu, pomoc a rady, které mi poskytl v rámci konzultací této bakalářské práce.

Dále bych na tomto místě chtěl poděkovat mé rodině za neutuchající podporu, jak morální, tak materiální a za poskytnutí klidného zázemí potřebného pro vznik této bakalářské práce.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Fakulta sociálních věd

Institut politologických studií

Projekt bakalářské práce

Vznik a formování Jižního Súdánu

Vypracoval: Petr Müller

Obor: Politologie a mezinárodní vztahy, 2. ročník

Akademický rok: 2013/2014

Vedoucí projektu: PhDr. Michael Romancov, Ph.D.

Podpis vedoucího projektu:

Vymezení tématu:

V souvislosti s koloniální historií Afriky, která se nevyhnula ani prostoru současného Súdánu a Jižního Súdánu a vzniku oficiálně jednotného a nezávislého Súdánu v roce 1956, můžeme hovořit o základech, které byly hybnými faktory pro desetiletí konfliktů, jež se pro toto území staly imanentní charakteristikou. Umělé vytyčení hranic v Africe nekorespondující s diverzitou obyvatelstva, politika inklinující k socialismu, politika islámského fundamentalismu, toto všechno jsou oblasti, které se staly významnými pro budoucí konstituování nového státu v Africe a které vyústily po občanských válkách a nesmírném utrpení občanů v mírovou smlouvu mezi Súdánem a oblastí Jižního Súdánu v roce 2005 a v následně referendum o vyhlášení samostatnosti v roce 2011. V návaznosti na předcházející zmíněné se po oficiálním vyhlášení nezávislosti stal Jižní Súdán právoplatným a uznaným státem v prostoru mezinárodního společenství a zařadil se tak mezi státy, které jsou relativně ke svému postavení a významu mezinárodně respektovány.

Hypotézy:

V rámci bakalářské práce budu ověřovat následující hypotézu:

Vznik nového státu, v daném případě Jižního Súdánu, ovlivnili zejména postoje, zájmy a podpora mezinárodního společenství- Rady Bezpečnosti OSN a jejích stálých členů (zejména USA, Číny, Ruska) za přispění objektivních faktorů náboženské skladby obyvatel, etnické skladby obyvatel či nestabilního politického prostředí.

Výzkumné otázky:

Kladu si tedy tyto výzkumné otázky:

Jaké byly jednotlivé motivy formující zahraniční politiku stálých členů Rady Bezpečnosti OSN v oblasti Súdánu?

Z jakého důvodu je oblast střední Afriky, konkrétněji území Súdánu, pro dané mocnosti tak významná?

V jakém momentu se tyto zahraniční politiky střetávají a vytvářejí tak relativně konzistentní postoj Rady bezpečnosti OSN v otázce Súdánu, který vede až k vytvoření samostatného státu?

Nástin osnovy:

1. Vymezení základních pojmů perspektivou mezinárodního práva
 - a. Suverénní stát
 - b. Prvky státnosti (území-státní hranice, obyvatelstvo, výkon veřejné moci)
 - c. Uznání státu a uznání vlády
 - d. Výsostná práva státu a jejich omezení
 - e. Právo na sebeurčení jako základní princip mezinárodního práva
2. Vznik Jihosúdánské republiky
 - a. Nástin historického procesu
 - i. Britský vliv na území Jižního Súdánu
 - ii. Občanská válka 1972
 - iii. Referendum 2011
 - b. Politika světových aktérů
 - i. Čínské zájmy
 1. Bandungská konference
 2. FOCAR – Forum on China-Africa cooperation
 - ii. USA, Rusko
 - iii. Indie
 - iv. Africká unie
 - v. Organizace spojených národů
 - c. Problematika diverzity obyvatelstva
 - i. Náboženský střet
 - ii. Etnická diverzita
 - d. Nový stát- Jihosúdánská republika
 - i. Politické zřízení
 - ii. Nutnost restrukturalizace
 - iii. Současné problémy, finanční pomoc

Předběžné zdroje:

1) neperiodické:

RIEGL, Martin. Proměny politické mapy po roce 1945. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, 238 s. ISBN 978-80-247-4111-6.

ČEPELKA, Čestmír, ŠTURMA, Pavel. Mezinárodní právo veřejné. 2. C.H.Beck, Praha. 2008. 978-80-7179-728-9.

POTOČNÝ, ONDŘEJ. Mezinárodní právo veřejné, zvláštní část. 5.vydání. C.H.Beck, Praha. 2006.

ONDŘEJ, Jan. Mezinárodní právo veřejné, soukromé, obchodní. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004

BARŠA, Pavel. 2001. Západ a islamismus. Střet civilizací nebo dialog kultur? Brno: CDK.

JEHLIČKA, Petr, TOMEŠ, Jiří a DANĚK, Petr. 2000. Stát, prostor, politika. Vybrané otázky politické geografie. Praha: Univerzita Karlova.

KREJČÍ, Oskar. 2001. Mezinárodní politika. Praha: Ekopress.

ZÁHOŘÍK, J. Subsaharská Afrika a světové mocnosti v éře globalizace. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2010, 179 s. ISBN: 978-80-7422-021-0

2) periodické:

SALMAN, Salman M. A. South Sudan Road to Independence: Broken Promises and Lost Opportunities. Pacific McGeorge Global Business & Development Law Journal [online]. 2013, vol. 26, issue 2, s. 343-414

MCFARLAND, Sherri. Africa in Retrospect: Russia, Iran and Chinese Arms Supplies to Sudan. African and Asian Studies [online]. 2010-01-01, vol. 9, issue 4, s. 462-480

WOO, Franklin J. China Safari: On the Trail of Beijing's Expansion in Africa. China Review International [online]. 2010, vol. 17, issue 1, s. 156-162

ALDEN, Chris. China in Africa. London: Zed Books, 2007, 157 pp., ISBN 978-1-84277-864-7

SALMAN, Salman. South Sudan Road to Independence: Broken Promises and. Lost Opportunities

TOH, Kiertisak a Prahlad KASTURI. FOREIGN AID IN POST-CONFLICT COUNTRIES: THE CASE OF SOUTH SUDAN. Journal of Third World Studies [online]. 2012, vol. 29, issue 2, s. 201-220

OKOJIE, Obehi S. Between Secession and Federalism: The Independence of South Sudan and the Need for a Reconsidered Nigeria. Pacific McGeorge Global Business & Development Law Journal 2013, vol. 26, issue 2, s. 415-474

BELACHEW Yihun, Belete. Ethiopia's Role in South Sudan's March to Independence, 1955-1991. African Studies Quarterly [online]. 2013, vol. 14, 1/2, s. 35-54

3) internetové zdroje:

www.un.org (oficiální stránky Organizace Spojených národů)

www.au-int/en/ (oficiální stránky Africké unie)

www.mzv.cz (stránky Ministerstva zahraničních věcí České republiky)

Obsah

ÚVOD	4
1. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ PERSPEKTIVOU MEZINÁRODNÍHO PRÁVA	6
1.1. <i>Suverénní stát</i>	6
1.2. <i>Prvky státnosti</i>	7
1.3. <i>Uznání státu a vlády</i>	8
1.4. <i>Výsostná práva státu a jejich omezení</i>	9
1.5. <i>Právo na sebeurčení jako základní princip mezinárodního práva</i>	10
2. FORMOVÁNÍ JIHOSÚDÁNSKÉ REPUBLIKY	12
2.1. <i>Nástin historického procesu</i>	12
2.1.1. <i>Britský vliv na území Jižního Súdánu</i>	12
2.1.2. <i>Období studené války</i>	14
2.1.3. <i>Občanská válka</i>	15
2.1.4. <i>Referendum 2011</i>	19
2.2. <i>Hranice států v Africe</i>	20
2.3. <i>Problematika diverzity obyvatelstva</i>	22
2.3.1. <i>Etnická diverzita</i>	23
2.3.2. <i>Náboženský střet</i>	24
2.4. <i>Politika světových aktérů</i>	24
2.4.1. <i>Čínské zájmy</i>	25
2.4.2. <i>USA</i>	28
2.4.3. <i>Rusko</i>	29
2.4.4. <i>Indie</i>	31
2.4.5. <i>Africká unie</i>	32
2.4.6. <i>Organizace spojených národů</i>	34
3. NOVÝ STÁT- JIHOSÚDÁNSKÁ REPUBLIKA	36
3.1. <i>Současné problémy</i>	38
3.2. <i>Nutnost restrukturalizace a mezinárodní pomoc</i>	40
ZÁVĚR	43
SUMMARY	46
POUŽITÁ LITERATURA	47

SEZNAM PŘÍLOH	52
PŘÍLOHY	53

Použité zkratky:

AMIS	African union mission in Sudan
AU	Africká unie
EU	Evropská unie
FOCAC	Fórum čínsko-africké spolupráce
JAR	Jihoafrická republika
LAS	Liga arabských států
OAJ	Organizace africké jednoty
OSN	Organizace spojených národů
RB OSN	Rada Bezpečnosti Organizace spojených národů
SLOA	Súdánská lidově osvobozenecá armáda
SSSR	Sovětský svaz socialistických republik
UNAMID	United nations- african mission in Darfur
UNCTAD	Konference Organizace spojených národů o obchodu a rozvoji
UNMID	United nations mission in Darfur
UNMIS	United nations mission in the Sudan
USA	Spojené státy americké
USAID	Agentura Spojených států amerických pro mezinárodní rozvoj
USD	americký dolar
WTC	Světové obchodní centrum (world trade center)

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá vznikem státu z pohledu mezinárodního práva, zvláště pak definicí a náplní pojmů suverénní stát a státnost, ale také principem uznání státu a vlády a jeho důležitosti při vzniku státu, což zahrnuje skutečnosti vyplývající jak z mezinárodního práva, tak faktické skutečnosti vyplývající z chování aktérů mezinárodní politiky a jejich přístupu k dané problematice. Jak bude rozebráno dále v textu práce, princip práva na sebeurčení národů vnesl do mezinárodního prostoru právní podklad pro narušení statutu quo dosavadních státních hranic v Africe a podklad pro mezinárodní aktéry, jak se legálním způsobem zapojit do přetváření politické mapy formou zapojení se do podpory naplňování tohoto práva.

Předložená bakalářská práce se tedy skládá ze tří částí, první část je část obecná, která se vypořádává s výše nastíněnými otázkami spadajícími do působnosti mezinárodního práva veřejného, druhá část se věnuje formování Jihosúdánské republiky (objektivními a subjektivními faktory ovlivňujícími vznik státu) a v pořadí třetí část se zaobírá situací po vzniku Jihosúdánské republiky, problémy a spory stále přítomnými na území. Tyto tři části jsou doprovázeny úvodem a abstraktem ve dvojjazyčném vyhotovení, závěrem, seznamem použité literatury a jiných zdrojů společně s přílohami této práce.

Stěžejní částí práce a podkladem pro potvrzení či vyvrácení stanovených hypotéz práce je ovšem kapitola věnující se motivaci a zájmům politických aktérů týkajících se území súdánské oblasti. Tyto zájmy byly obhájeny objektivními faktory, jimž se v této práci rovněž věnují- náboženské, etnické, kulturní, sociální a ekonomické rozličnosti skladby obyvatelstva. Zmíněné faktory v souvislosti s vymezenými hranicemi států měly významný dopad na vznik Jihosúdánské republiky.

Na základě těchto objektivních faktorů (rozličnosti na území působící nestabilitu, nepokoje a občanské války) a faktorů subjektivních (zapojení členů mezinárodního společenství mnohdy motivovaných svými bezpečnostními zájmy) vznikl na politické mapě Afriky a světa nový stát. Tento se ovšem již od počátku svého vzniku musí potýkat s politickými a ekonomickými problémy spjatými s faktem, že ačkoliv byl tento vznik předpokládán mírovou smlouvou již přes 10 let před vznikem, je situace na území ovlivněna spory se severním sousedem- Súdánem, se kterým jsou

vedeny spory ohledně vymezení hranic sporných oblastí a hlavně spory ohledně ropy. Příjmy z této komodity totiž tvořily v Súdánu podstatnou část státních příjmů, ty se ovšem zčásti přesunuly na příjmovou stránku rozpočtu Jižního Súdánu, což tvoří živnou půdu pro konflikty mezi těmito dvěma státy.

1. Vymezení základních pojmů perspektivou mezinárodního práva

1.1. Suverénní stát

V návaznosti na téma této práce a dosažení účelu práce, tj. relevantního popsání vzniku nového státu v prostoru střední Afriky- Jižního Súdánu, považuji za vhodné zabývat se zprvu teoreticky pojmem suverenity, popřípadě pojmem suverénní stát.

Z pohledu mezinárodního práva je pojem suverénní stát, popřípadě svrchovaný stát, klíčovou záležitostí. Pouze takový stát je totiž autonomním subjektem mezinárodního práva dle teorie práva. Čepelka a Šturma¹ uvádějí, že suverénní stát je ten stát, který své území výlučně ovládá, má zde územní suverenitu a vykonává veřejnou moc nad vším, co se na daném teritoriu nachází (nad obyvatelstvem a věcmi na daném území) a zároveň zde tuto územní výsost uplatňuje. Jedná se tak o moc státu nad daným územím nejvyšší a vůči jiným suverénům nezávislou. Takováto faktická suverenita je pak mezinárodně právně chráněna normami mezinárodního práva veřejného, které kogentně² stanoví omezení, jež musí státy dodržovat, a to zásadu respektovat tato omezení vůči jiným stejně suverénním jednotkám (zásada rovnosti států) a zásadu nezasahování do vnitřních věcí suverénních států. Výše zmíněné zásady pak faktickou suverenitu povznášejí na úroveň suverenity právní.

Potočný a Ondřej³ pojmem státní suverenity rozumí nezávislost státní moci na jakémkoliv jiné moci, ať už se jedná o mezistátní dimenzi či právě vnitrostátní dimenzi této nezávislosti. Ve zmíněné první kategorii (zahraniční politice) a vnitřní politice není stát omezen ničím jiným, než suverénními právy jiných států, obecným mezinárodním právem a svobodně převzatými mezinárodně právními závazky. V tomto smyslu pak také rozdělují suverenitu státu na suverenitu vnější (rovnoprávnost státu vůči ostatním suverénním jednotkám v mezinárodním prostoru) a suverenitu vnitřní (právo vykonávat výlučnou moc na svém území ve vztahu ke všem osobám a věcem).

¹ ČEPELKA Č, ŠTURMA, P. *Mezinárodní právo veřejné*. 2. Vydání. C.H.Beck. Praha. 2008. 978-80-7179-728-9

² Tj. bez možnosti odlišné úpravy daných ustanovení subjekty mezinárodního práva

³ POTOČNÝ, ONDŘEJ. *Mezinárodní právo veřejné, zvláštní část*. 5.vydání. C.H.Beck. Praha. 2006.

Tímto myšlenkovým směrem lze přistoupit k definici státu dle Úmluvy z Montevidea 1933⁴, která v sobě zahrnuje výše zmíněné aspekty a přidává další. Stát dle této úmluvy musí naplňovat následující kritéria: má 1) vymezené území 2) stálé obyvatelstvo 3) vládu 4) způsobilost vstupovat do vztahů s ostatními státy. Bod číslo 3) a 4) bude poté souviset s prosazením a efektivním naplněním výše definované vnitřní a vnější suverenity.

Ačkoliv existuje mnoho definic suverénního státu některé entity fakticky kritéria těchto obecných definic a konceptů nenaplnují. V tom případě hovoříme o subjektech s omezenou suverenitou nebo o entitách postrádající suverenitu vůbec. To ovšem také závisí na rozsahu stanovené definice suverenity. Riegl⁵ ve své práci uvádí rozšířenou koncepci suverenity Krasnera, který počítá s následujícími: 1) suverenitou vzájemné závislosti vztahující se k postavení státu v globalizovaném prostředí, v domácím prostředí se poté vztahuje k organizaci veřejné autority a efektivní kontrole držiteli této autority 2) vnitřní suverenitou 3) mezinárodněprávní suverenitou 4) vestfálskou suverenitou, jež se vztahuje k vyloučení vnějších aktérů z domácího uspořádání autority a je založena na respektu k územní integritě daných států. Poslední prvek bude pak odkazovat na právní zásadu obsaženou v Augšpurském náboženském míru a Vestfálském míru „cuius regio ellius religio“⁶, která pro politickou geografii znamenala de facto vznik nového konceptu moderního státu.

Při výše uvedeném lze shrnout, že definovat, která entita naplňuje znaky suverenity a je tak dle teoretických hledisek plně suverénní, je těžké, a to zejména z hlediska její vnitřní suverenity, tedy schopnosti prosadit legitimní monopol násilí na obyvatelstvu a věcech vyskytujících se na daném území, nad kterým se tato moc uplatňuje.⁷

1.2. Prvky státnosti

Obecnou teorií jsou uváděny 3 kritéria státnosti a to: území, obyvatelstvo, výkon veřejné moci. Tyto ovšem postačí pouze k vnitrostátní definici státnosti,

⁴ Úmluva o právech a povinnostech států, Montevideo 1933. Dostupné z: <http://www.ilsa.org/jessup/jessup15/Montevideo%20Convention.pdf>

⁵ RIEGL, M. *Proměny politické mapy po roce 1945*. 1. vydání. Praha: Grada. 2013. 238 s. ISBN 978-80-247-4111-6

⁶ Ve volném překladu: „čí zem, toho náboženství“

⁷ RIEGL, M. *Proměny politické mapy po roce 1945*. 1. vydání. Praha: Grada. 2013. 238 s. ISBN 978-80-247-4111-6

z mezinárodního pohledu je nutné přidat ještě schopnost prosazení se daného státu v mezinárodním prostoru, což Čepelka se Šturmou pokládají za rys fakticity zmíněného jevu.⁸ Tyto prvky státnosti pak musí stát prosadit a udržet a to nikoliv jen po dobu pomíjivou. Příkladem nedodržení tohoto požadavku necht' je případ Severokyperské turecké republiky po invazi Turecké armády na Kypr roku 1974. Kritéria území, obyvatelstva, vlády a schopnosti vstupovat do mezinárodních vztahů s ostatními suverény jsou vzpomenuta v Úmluvě o právech a povinnostech států z roku 1933, o které je pojednáno výše.

V těchto souvislostech ovšem nutno dále vzpomenout, že požadavek okupace určitého území nezahrnuje parametry rozlohy území, i tak můžeme tedy připustit, že zmíněná kritéria státnosti naplní tzv. mikrostáty, či státy s relativně nízkým počtem obyvatelstva.

1.3. Uznání státu a vlády

Při naplnění výše uvedených podmínek prvků státnosti se stát automaticky, ipso iure, stává subjektem mezinárodního práva a na rozdíl od idejí tradičního mezinárodního práva je jeho subjektivita v moderním právu nezávislá na uznání jinými státy. Uznání státu je pak Čepelkou a Šturmou⁹ chápáno pouze jako projev ochoty navázat s nově vzniklým státem smluvně-právní poměry, popřípadě diplomatické styky. Jackson¹⁰ poté namítá, že pro to, aby se stát mohl stát členem „societas“ států a mohl se tak zařadit do nejexkluzivnějšího politického klubu na světě, potřebuje právě mezinárodní uznání ostatních států společně s naplněním požadavku územní integrity. Členství v tomto nejexkluzivnějším politickém klubu poté zajistí možnost účasti státu v mezinárodních organizacích, obchodování s ostatními státy a autonomie rozhodování ve vlastních věcech. V tomto smyslu Jackson uvádí Montaigneův příměr: nech každé noze svoji vlastní botu.¹¹ Tento příměr je dokladem a projevem suverenity spočívající v právu každého státu na to, aby se ostatní entity nevměšovaly do suverénních záležitostí jiného státu.

⁸ ČEPELKA Č, ŠTURMA, P. *Mezinárodní právo veřejné*. 2. Vydání. C.H.Beck. Praha. 2008. 978-80-7179-728-9

⁹ tamtéž

¹⁰ JACKSON, R. *Sovereignty in world politics: A glance at the conceptual and historical landscape*. Political studies. Ročník 47. Vydání 3. 1999

¹¹ překlad autora práce

Postoj Čepelky a Šturmy je projevem deklaratorní teorie uznání státu, která se vyznačuje tím, že je pro ni podstatné, zda daný stát naplní objektivní znaky, pokud se tak stane, stává se stát subjektem práva bez ohledu na názor a úmysl ostatních států. K tomu nutno dodat, že v odborné praxi na této teorii nepanuje shoda. Někteří autoři pokládají za aktuální a platnou teorii konstitutivní, jež vyžaduje uznání státu pro formální vznik subjektu mezinárodního práva- státu.

I tak Riegl vzpomíná¹² názor Glassnera, který vyvozuje, že pokud se některá entita uchází o status suverénního státu, musí být uznána signifikantní částí mezinárodního společenství, tj. existujících států. V návaznosti na kritérium signifikantní části poté dovozuje, že konkrétní počet, který již bude moci být označen za signifikantní, není důležitý. Důležitá je v tomto smyslu premisa, že stát je nutno ze strany společenství uzнат, abychom mohli používat pojmu stát v mezinárodních souvislostech.

Od problematiky uznání státu je nutné odlišit problematiku uznání vlády. O uznání vlády budeme dle Potočného a Ondřeje¹³ hovořit v případě, kdy dojde ke změně vlády násilným převratem neústavní cestou. V tomto případě pak státy rozhodují, který orgán daného státu uznají jako oprávněný zastupovat stát navenek. O uznání vlády pak nebudeme vůbec hovořit v případě, kdy dojde ke změně vlády ústavní a tedy legální cestou. Scheu¹⁴ k tomuto dodává, že otázka uznání vlád v současném mezinárodním právu nehraje roli a že toto uznání je nadbytečné, jelikož subjektem mezinárodního práva je svrchovaný stát. Poukazuje také na historickou tzv. „Tobarovu doktrínu“¹⁵ z roku 1907, což byla dohoda středoamerických států, která zakázala mezi smluvními státy uznávání revolučních vlád do té doby, než byly tyto vlády potvrzeny legitimními volbami.

1.4. Výsostná práva státu a jejich omezení

Pakliže máme definován pojem suverénního státu, můžeme přistoupit k vymezení jednotlivých atributů této suverénní moci, tedy kompetencí státu- výsostných práv. Kompetence lze definovat jako oprávnění k vykonávání určitých pravomocí vzhledem

¹² REIGL, M. *Proměny politické mapy po roce 1945*. 1.vydání. Praha: Grada. 2013. 238 s. ISBN 978-80-247-4111-6

¹³ POTOČNÝ, ONDŘEJ. *Mezinárodní právo veřejné, zvláštní část*. 5.vydání. C.H.Beck. Praha. 2006.

¹⁴ SCHEU, H. *Úvod do mezinárodního práva veřejného*. Auditorium. Praha. 2010

¹⁵ Ekvádorský ministr zahraničních věcí

k teritoriu nebo osobám spojených s tímto státem státním občanstvím. Z tohoto pohledu pak můžeme rozlišovat územní výsost a osobní výsost. Garance vnitřní volnosti státu zajištěná mezinárodním právem se poté odráží v právu takového státu vydávat normy vztahující se k tomuto území, soudit dle těchto norem a v právu donutit podrobení se výkonu právních povinností. Je pak také na volné úvaze státu, zda se některé z těchto právem chráněných kompetencí dobrovolně vzdá ve prospěch státu jiného, zvláště pak výkonu územní suverenity.¹⁶

1.5. Právo na sebeurčení jako základní princip mezinárodního práva

Mezi základní zásady mezinárodního práva patří právo na sebeurčení národů¹⁷, „right of self-determination“. Dle této zásady mají všechny národy právo svobodně se rozhodnout o svém politickém statusu a volit si svobodně cesty hospodářského, společenského a kulturního rozvoje.¹⁸ Právo na sebeurčení národů bylo reflektováno prezidentem Spojených států amerických, Woodrow Wilsonem v jeho Čtrnácti mírových bodech, jakožto dokumentu, který stanovil zásady a principy poválečného světového řádu.

Právo na sebeurčení je poté historicky inkorporováno do normativního řádu Organizace spojených národů. Samotná Charta Organizace spojených národů¹⁹ hovoří o cíli OSN rozvíjet mezi národy přátelské vztahy založené na úctě k zásadě rovnoprávnosti a sebeurčení národů. Deklarace OSN z roku 1960²⁰ ve svém **čl.2** zakotvuje právo všech národů na sebeurčení, tyto národy potažmo státy pak vyhláší svobodně svůj status a uskutečňují podle něho svůj hospodářský, sociální a kulturní rozvoj.

Dle Charty OSN má každý stát povinnost podporovat vlastními a společnými akcemi právo na sebeurčení národů, v těchto souvislostech pak bude zvláště pomáhat OSN při plnění úkolů v dekolonizaci se zaměřením na urychlené skoncování

¹⁶ POTOČNÝ, O. *Mezinárodní právo veřejné, zvláštní část*. 5. vydání. C.H.Beck. Praha. 2006.

¹⁷ Dále zásada nepoužití síly, zásada mírového urovnávání sporů, zásada nevměšování, zásada spolupráce států, zásada svrchované rovnosti, zásada poctivého dodržování závazků

¹⁸ POTOČNÝ, O. *Mezinárodní právo veřejné, zvláštní část*. 5. vydání. C.H.Beck. Praha. 2006.

¹⁹ *Charta Organizace spojených národů*. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojnych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>

²⁰ VESELÝ, Z. *Světová politika 20. Století v dokumentech (1945-1990)*. Praha. Vysoká škola ekonomická. 2001. Str. 325-327.

s kolonialismem a k následné mírové spolupráci mezi státy. Podrobení jakéhokoliv národa cizímu jařmu, panství nebo vykořisťování je pak také porušením základním práv a svobod.²¹

K právu na sebeurčení McLean dodává²², že je tento pojem natolik zlý, nakolik je neurčitý. Na to navazuje Lino²³, který spatřuje tuto neurčitost v interpretaci tohoto práva, a to zejména ve vztahu k stanovení, jaké původní národy budou nositeli tohoto práva a jaký vůbec rozsah tohoto práva bude v daném případě uplatněn.

V souvislosti s mezinárodním uznáním státu světovým společenstvím pak hraje roli způsob jednostranného vyhlášení nezávislosti entity, jež je v područí jiného útvaru, a to²⁴, 1) vyhlášení nezávislosti v souladu s právem na sebeurčení v době procesu dekolonizace, 2) vyhlášení nezávislosti v rozporu s právem na sebeurčení- entity, které vznikly na teritoriu závislého území, jenž nepodléhalo dekolonizaci, 3) vyhlášení nezávislosti mimo dekolonizaci, tyto státy vznikají po formální dekolonizaci a po vzniku suverénních států, na jejichž území byly zaznamenány pokusy o jednostranné vyhlášení nezávislosti části těchto území.

Důvodem pro realizaci práva na sebeurčení může být, jak konstatuje Laki²⁵ na případu Jižního Súdánu, potlačování práv skupiny vyskytující se na území daného státu. Laki v daném případě legitimizuje právo na sebeurčení nutností zastavit a potlačit islamizaci a arabizaci oblasti nynějšího Jižního Súdánu. Realizace tohoto práva pak dle něj bude prostředkem pro znovuoobnovení důstojnosti dvou národností, které byly objektem nespravedlností po mnoho let. Na druhou stranu ovšem dodává, že toto právo samo o sobě nemůže naplnit cíle, které jsou v něm obsažené. Vyslovuje proto nutnost součinnosti a supervize ze strany mezinárodního společenství (Organizace africké jednoty, OSN, západních států) k naplnění tohoto práva a nastolení stability v regionu.

O fenoménu vzniku suverénního státu Jižního Súdánu, o faktorech a důvodech vzniku bude pojednáno v této práci ve zvláštní části.

²¹ POTOČNÝ, O. *Mezinárodní právo veřejné, zvláštní část*. 5.vydání. C.H.Beck. Praha. 2006.

²² MCLEAN, I. *The Consise Oxford dictionary of Politics*. Oxford. Oxford University Press. 1996. 559s. ISBN 0-19-28

²³ LINO, D. *The politics of inclusion: The right of selfdetermination, statutory bills of rights and indigenous peoples*. Melbourne university law review. 2010.

²⁴ RIEGL, M. *Proměny politické mapy po roce 1945*. 1.vydání. Praha: Grada. 2013. 238 s. ISBN 978-80-247-4111-6

²⁵ LAKI, S. *Self-determination: A Solution to the Sudan problem*. Michigan state University press. Ročník 3. Číslo 2. 1996

2. Formování Jihosúdánské republiky

2.1. Nástin historického procesu

Pro správné pochopení motivací světových aktérů v záležitosti vzniku Jižního Súdánu považují za nutné podniknout krátký historický exkurz do dějinné linky oblasti, na které se aktuálně rozprostírají státy Súdán a Jižní Súdán. Vymezení státního území těchto dvou entit má historické konotace.

V této souvislosti nutno zmínit okolnosti roku 1820-1821, kdy vojska Osmanů dobyla severní území Súdánu. Cílem expanze bylo nabytí zdrojů jako zlata, slonoviny, dřevin, ale také lidských zdrojů- otroků.²⁶ Bariérou, která oprostila jižní část Súdánu od přímé vojenské expanze těchto vojsk, byly močály rozprostírající se mezi severní a jižní částí plné nemocí, jež byly schopny zastavit a zdecimovat vojska. Historická nevraživost mezi severním obyvatelstvem a jižním bude dějinně zakotvena na faktu kolaborace severních Súdánců s egyptsko-tureckým režimem a zotročováním a prodejem obyvatel jihu. Přes Kvůli uváděným faktům se zmiňovanému režimu nepodařilo efektivně kontrolovat celou jižní oblast, která tak byla ponechána víceméně vlastnímu osudu.²⁷

2.1.1. Britský vliv na území Jižního Súdánu

Zájem Britského impéria o prostor Súdánu v 19. a 20. století souvisí s pojmem „nový imperialismus“²⁸ a snahou vybudovat souvislý pás kolonií pod britským vlivem od severu afrického kontinentu na jeho jih. Tyto snahy symbolizují postoje, prohlášení a sny Cecila Rhodese, jako „*muže, který snil o britské Africe od Kapského města po Káhiru.*“²⁹ S tímto fenoménem souvisí také obsazení Egyptu britskými jednotkami roku 1882. Důvodem pro zmínění těchto okolností je fakt, že po většinu 19. století měl na území Súdánu vliv Egypt, který taktéž na území dnešního Jižního Súdánu zřídil provincii Ekvatoria. Tuto ovšem nedokázal efektivně dlouhodobě spravovat. Důkazem tohoto tvrzení nechť je povstání vypuklé roku 1881 pod taktovkou náboženského vůdce Muhammada ibn Abdulláha, který sjednotil rolníky, nomády a propuštěné otroky, aby

²⁶ MACHAR, T. *South Sudan: A History of Political Domination - A Case of Self-Determination*. Philadelphia: African Studies Center, University of Pennsylvania, 1995-11-19

²⁷ tamtéž

²⁸ Tj. období konkurence světových velmocí v získávání a budování kolonií

²⁹ SOUTHWORTH, S. *Velké přepadení: od námořních bitev alžbětinské éry k pouštní operaci v Iránu*. Baronet Publishers. 2004. 336 str. ISBN 97880721146093.

sestavil vojsko, jež mělo být schopno sjednotit kmeny západního a středního Súdánu. Na odpor tomuto zčásti úspěšnému pokusu o chopení se moci sjednocenými jednotkami Abdulláha, jejichž největším úspěchem bylo bezesporu dobytí Chartúmu 26.11.1885, se postavily britsko-egyptské jednotky podporované Etiopií. Britsko-egyptské síly potlačily povstání Abdulláha vítěznou bitvou u Omdurmánu roku 1898. Důsledkem byl podpis dohody mezi Velkou Británií a Egyptem o kondominiu, na jejímž základě se stal Súdán kondominiem³⁰ pod anglo-egyptskou správou. Toto zřízení založilo politiku rozdílné administrativní správy pro sever a jih na základě územní, politické, dějinné popřípadě kulturní odlišnosti. Tak byly ustaveny 3 jižní provincie (Bahr-el Ghazal, Ekvatoria a Horní Nil), mezi nimiž a severní částí byla omezená možnost obyvatel cestovat. Důsledkem a právním předpisem, na základě něhož bylo vyhlášeno toto omezení je nařízení (součást tzv. série nařízení o uzavřených oblastech) z roku 1922, které stanovilo povinnost prokázat se platným pasem a povolením (s uvedením podmínek a účelu cesty) k cestování mezi těmito dvěma územími. Britská správa taktéž stanovila angličtinu za úřední jazyk jihu (s přivolením k užití lokálních jazyků jako Dinka, Bari, Nuer, Latuko atd.) a nutnost přidělení povolení pro Severní Súdánce pokud měli v úmyslu obchodovat s jižními provinciemi.³¹

V tomto smyslu lze shrnout, že egyptsko-britský systém správy Súdánu institucionalizoval stav, kdy severní část tohoto státu pod záštitou Egypta podporovala arabštinu a islám, zatímco na jihu byla podporována angličtina jako úřední jazyk a z hlediska náboženství jasně převažovalo křesťanství, které na daném území volně šířili křesťanští misionáři. Tímto byla institucionálně založena dělba Súdánu na dvě relativně autonomní jednotky, kterážto bude mít svůj význam po vzniku samostatného Súdánu 1956.

Pro vznik samostatného Súdánu je pak klíčovým proces dekolonizace. Období mezi rokem 1945 a koncem 60. let znamenalo konec „koloniální éry“ pro většinu území Afriky. V tomto období se totiž začalo vytvářet nové uspořádání světa, kde imperialismus 19. století byl již zastaralým konceptem. Nové uspořádání bylo poháněno zájmem mocností v efektivnějším využití svého území a zároveň v zájmu afrických nacionalistů, kteří měli v důsledku tohoto nové příležitosti ke změně poměrů.

³⁰ Pozn. Autora: území pod společnou správou dvou či více států

³¹ MACHAR, R. *South Sudan: A History of Political Domination - A Case of Self-Determination*. Philadelphia: African Studies Center, University of Pennsylvania, 1995-11-19

Nacionalisté ovšem museli čelit překážkám při budování masových hnutí a politických stran a sil ze stran koloniálních mocností, které se nechtěly úplně vzdát svého vlivu. Zájmy obou stran procesu dekolonizace se v případě britských kolonií odrážely v naplňování strategií o komerčním rozvoji kolonií s postupným začleňováním Afričanů do vládních struktur.³²

Konferencí, která odrážela změnu postoje Velké Británie ke své Súdánské kolonii, byla Konference v Džubě 12. a 13. července 1947. Obsahem jednání na této konferenci bylo vyřešení otázek týkajících se vytvoření jednotného Súdánu s parlamentem, ve kterém by zasedali také obyvatelé jižní části. O výsledcích konference ovšem bylo rozhodnuto ještě před jejím konáním, a to v Chartúmu na základě zájmu Britů a politiků ze severu, jejichž zájmem bylo udržet si stávající politickou moc.³³

Naplnění cíle utvoření jednotného Súdánu ovšem nebylo tak jisté s ohledem na skutečnost, že jednání týkající se územních a politických změn v oblasti započaly mezi Brity a súdánskými Araby ze severní části súdánského území již během 2. světové války, kdy se část těchto Súdánců vyslovovala pro sjednocení s Egyptem, který považoval súdánské území za dočasně okupovanou zónu svého území.³⁴

Pro vznik jednotného Súdánu bylo tak nejprve nutno potlačit hlasy směřující k sjednocení s Egyptem a v druhé řadě se oprostít od britské správy.

2.1.2. Období studené války

Pro pochopení událostí v Súdánu po roce 1956 je důležité nastínit celkovou mezinárodně politickou situaci ve světě a zvláště v Africe. Studená válka mezi SSSR (a jeho satelitními státy a spojenci) a západními státy (zejména USA) se promítla i na území Afriky, kdy zvláště SSSR po Stalinově smrti roku 1953 a nástupu N. Chruščova a poté L. Brežněva k moci, začal razit politiku podpory levicových povstalců po celém světě. USA reagovaly na tuto finanční i jinou materiální podporu ze strany SSSR naplňováním jejich hlavního cíle - uchránit státy po celém světě od komunismu. USA

³² REID, R. Dějiny moderní Afriky od roku 1800 až po současnost: od 1800. 1. Vydání. Praha: Grada. 2011. Str. 331. ISBN 978-80-247-3079-0

³³ AKOL, L. *Southern Sudan: colonialism, resistance and autonomy*. Trenton. NJ: The Red sea press, c 2007. Str. 324

³⁴ BAAR, V. *Národy na Prahu 21. Století: emancipace nebo nacionalismus?*. 2. Vydání. Šenov u Ostravy. Tilia. 2002. Str.415. ISBN 80-86101-66-5

tak i přes svůj odpor ke kolonialismu byly ochotny podporovat v té době ještě koloniální režimy ohrožené komunistickými povstáními. V tomto smyslu pak USA využívaly spojení s Británií, která se s jejich podporou stavěla do role obranného valu proti šíření komunismu. Byli to právě prezidenti USA Truman a Eisenhower, kteří byli ochotni upřednostnit řešení studené války a snahy o zamezení šíření komunismu před řešením otázky odstranění imperiálních říší. Byli totiž toho názoru, že nebezpečí komunismu v Africe je velice reálné z důvodu, že komunismus hledá své oběti právě mezi chudými a zranitelnými.³⁵

Utvoření dvou světových bloků- západního a východního postavilo africké a asijské státy do nelehké pozice, staly se totiž předmětem východních i západních zájmů. Tento problém měla řešit Bandungská konference konaná 18.-24. dubna 1955. Cílem této konference bylo vyřešit postavení afroasijských zemí v bipolárním světě, řešit otázky spjaté s dekolonizačním procesem a dále pokusit se navázat intenzivní obchodní vztahy mezi Afrikou a Asií. Konference se účastnilo 29 států, které zastupovaly 1,5 miliardy obyvatel planety. Na této konferenci dostala Čína možnost ukázat vliv na světovou politiku a prokázat schopnost koexistence s ostatními státy.³⁶

S ohledem na aktivity SSSR a USA zmíněné výše a se zapojením čínských zájmů po roce 1955 mohou demonstrovat vliv těchto států na africkém území mapou v příloze č. 1 této práce, která vymezuje ideologickou náklonnost afrických států k jednomu z těchto aktérů.

Nástup M. Gorbačova v SSSR a období perestrojky 80. let 20.stol a následný rozpad SSSR znamenaly změnu zahraniční politiky SSSR, potažmo Ruska. O tomto fenoménu bude pohovořeno v kapitole Politika světových aktérů, článku týkajícího se Ruska.

2.1.3. Občanská válka

Nezávislost vyhlášená roku 1956 ve stínu odlišnosti podmínek v severní a jižní části nesla pachut' asimilace, centralizace a dominance severu, kdy na základě snah národního severosúdánského osvobozenického hnutí byl nastolen proces islamizace a

³⁵ REID, R. *Dějiny moderní Afriky od roku 1800 až po současnost: od 1800*. 1. Vydání. Praha: Grada. 2011. Str. 264. ISBN 978-80-247-3079-0

³⁶ TATE, M. *The Colour Curtain: A Report on The Bandung Conference by Richard Wright*. The journal of Negro History. Vol. 41, No. 3 (July, 1956). Str. 263

arabizace za účelem vytvoření jednotného a jediného národa tam, kde nikdy neexistoval.³⁷ Na základě ignorance rozličností a faktické hegemonie severní části nad jižní na sebe občanská válka nenechala dlouho čekat. K tomuto Riek³⁸ ve své práci dodává, že na základě výše uvedených faktů se obyvatelstvo jihu cítilo jako „*lid vnitřně kolonizovaný*“. Důsledky této kolonizace, občanské války, nepokoje, tíživou sociální a náboženskou situaci poté přičítá britské politice. Britové totiž, pokud si nebyli jisti, že je jižní Súdán připraven na vytvoření samostatného státu odděleného od centra, měli raději předat správu nad tímto územím do rukou OSN, popřípadě měli nechat centrum, aby svoji samostatnost vyhlásilo separátně bez ohledu na jih.

Po vzniku samostatného jednotného Súdánu v roce 1956 se reakcí na politiku asimilace a centralizace brzy stalo vyvražďování Arabů na jihu vzbouřenými vojáky. Logickým důsledkem a odpovědí severní části bylo nastolení vojenského režimu generála Abbouda (1958-1964), jenž v zemi začal prosazovat radikální náboženské programy, které obsahovaly zákaz shromažďování se vyznavačům jiné než islámské víry, zrušení neděle jako náboženského svátku, vyhoštění stovek misionářů, kteří se dle generála měli stavět proti dosavadnímu režimu. Generál Nimeri (1969-1985) jako nástupce Abbouda ukončil první občanskou válku spoluprací s jihem, uznáním kulturní a etnické odlišnosti nastolením samosprávy jihu. Tento počín byl právně zaštitěn mírovou smlouvou z Addis Abeby z 12. března 1972.³⁹

V období vlády generála Nimeriho sehrála významnou roli krize prostředí a klimatu, která prohloubila ekonomickou krizi v oblasti. Toho času se jednalo o krizi vyvolanou extrémním střídáním sucha a dešťů, což ovlivňovalo produkci potravin, dále o rychlý populační růst a nerovnoměrné rozvrstvení populace. Tyto faktory ve svém souhrnu poskytly prostor pro inklinaci afrických vůdců ke komunistické ideologii, ta totiž poskytovala půdu pro mobilizaci mas a možnost jejího ovlivnění.⁴⁰

V rámci inklinace k levicové politice zavedl režim generála Nimeriho v roce 1970 pětiletý plán rozvoje, jehož cílem mělo být zvýšení ročního růstu HDP společně se

³⁷ GATKUOTH, J. M. *Ethnicity and Nationalism in Sudan*. The Ecumenical Review, 2/1995, s. 206-216.

³⁸ MACHAR, R. *South Sudan: A History of Political Domination - A Case of Self-Determination*. Philadelphia: African Studies Center, University of Pennsylvania, 1995-11-19

³⁹ SALMAN, Salman M. A. *South Sudan Road to Independence: Broken Promises and Lost Opportunities*. Pacific McGeorge Global Business & Development Law Journal [online]. 2013, vol. 26, issue 2, s. 343-414

⁴⁰ REID, R. *Dějiny moderní Afriky od roku 1800 až po současnost: od 1800*. 1. Vydání. Praha: Grada. 2011. Str. 265. ISBN 978-80-247-3079-0

zvýšením zemědělské produkce o 60%. Součástí tohoto plánu mělo být také masivní znárodňování majetku. Skutečná stoprocentní realizace plánu ovšem předpokládala pomoc zemí východního bloku, která se v požadované míře nezrealizovala.⁴¹

Ačkoliv režim generála Nimeriho po svém nástupu k moci postavil všechny politické strany mimo zákon, nedokázal se vyvarovat rozporům uvnitř svých řad. V této vojenské vládě totiž existovala dvě názorová křídla, a to vyhocené křídlo marxistické a ostatní členové vlády. Tito marxisté úspěšně svrhli v červenci 1971 generála Nimeriho a pod hlavičkou Súdánské komunistické strany se dostali na několik dní k moci, a to do doby, než antikomunističtí důstojníci dosadili Nimeriho zpět k moci.⁴²

Politické změny následující tento pokus o převrat znamenaly odklon od východních dárců a nutnost orientace na západní a arabskou pomoc. Generál byl po tomto incidentu v rámci změn nucen taktéž revidovat znárodňovací dekrety z května 1970.⁴³ Hovoříme-li výše o změně politiky SSSR po Stalinově smrti roku 1953, která měla dopad na události po vzniku Súdánu, zvláště pak Nimeriho vládu, a přinesla větší vliv Sovětského svazu do této oblasti, nesmíme opomenout zmínit také změnu zahraniční politiky SSSR v rámci rozpadu tohoto uskupení. O té bude ovšem pojednáno v kapitole Politika světových aktérů, článku zabývajícího se Ruskem.

V návaznosti na vojenské materiální zajištění režimu a jeho provázanost se světovými aktéry je nutné zmínit, že Súdán nebyl nikdy vojenským průmyslem soběstačným, otázka silového udržení vnitřní jednoty a silového potlačení politických či náboženských oponentů tak závisela na vztazích a dodávkách světových aktérů.

Revize mírové dohody z Addis Abeby vynucená radikálním islámským jádrem a tím přenesení decentralizovaných pravomocí zpět na centrum a celostátní zavedením práva Šarija⁴⁴ roku 1983, byly faktory, které ve svém souhrnu odrážejí snahu islamistů o vytvoření nové súdánsko-islámské identity formou komplexního přístupu (tomuto se dále věnuje kapitola „Náboženský střet“). Výše uvedené faktory poté vyvolaly nepokoje ze strany Súdánské lidové osvobozené armády (dále jen „SLOA“) a de facto vznik druhé občanské války. SLOA v návaznosti na snahu svého lídra Johna Garanga rozšířila

⁴¹ County profile: Sudan, The Library of Congress [online].2004. [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/profiles/Sudan.pdf>

⁴² tamtéž

⁴³ tamtéž

⁴⁴ Šarija symbolizovaná v tomto období tvrdými a krutými tresty- veřejné amputace rukou za drobné krádeže

svoje ambice a řešení na celý Súdán, kdy tímto řešením mělo být konstituování sekulárního demokratického státu, jak dokládá manifest SLOA:

Dobrovolná jednota v Novém Súdánu je pak podmíněna vytvořením politické a socioekonomické jednoty, která spojí všechny Súdánce jako rovnocenné občany ve svých právech a povinnostech. Musíme se jasně distancovat od přístupu starého Súdánu plného rasismu, náboženské intolerance, historické krátkozrakosti, nestability a války.⁴⁵

Z tohoto pohledu nutno dodat, že SLOA svým celosúdánským přístupem ke změně mobilizovala i nemálo severosúdánčů, kteří se dokonce v rámci této struktury dostali i na vedoucí místa SLOA.

Pokojné řešení sporu se ukázalo jako nemožné pod vlivem událostí roku 1989, kdy se k moci dostal generál Al-Bašír. SLOA se pomalu začínala štěpit, čehož logicky využil Al-Bašír, aby implementoval starořímskou zásadu „divide et impera“⁴⁶. Konflikt mezi vládními a protivládními silami zaznamenal jistý útlum v roce 2002, kdy bylo pod záštitou USA dohodnuto, že se boje nebudou dále dotýkat civilního obyvatelstva. Občanská válka jako taková, která po sobě zanechala na 2 miliony mrtvých a 5 milionů lidí bez domova⁴⁷, byla ukončena mírovou dohodou z Nairobi v roce 2005 pod záštitou Africké Unie, jejímž obsahem bylo zachycení práva autonomie pro Jižní Súdán, zvolení vlastní vlády, proporcionalita obsazení křesel v Národním shromáždění a v neposlední řadě také zrušené práva Šarija v této autonomní oblasti. Stěžejním bodem dohody z Nairobi bylo také ustavení peacekeepingových misí OSN UNMIS a regionální organizace AU (AMIS), které měly dohlížet na dodržování míru v zemi a zachování jednoty země do proběhnutí referenda o secesi a vzniku samostatného suverénního státu Jižní Súdán.

Reakcí na mírovou dohodu, stabilizaci v regionu a uchování jednoty Súdánu prezident Al Bašír⁴⁸ nabídl jižní části větší autonomii a spravedlivější rozdělení zisků

⁴⁵ SALMAN, Salman M. A. *South Sudan Road to Independence: Broken Promises and Lost Opportunities*. Pacific McGeorge Global Business & Development Law Journal [online]. 2013, vol. 26, issue 2, str. 343-414; volný překlad autora práce

⁴⁶ Zásada užívaná ve Starověkém Římě vycházející z principu, že malé problémy se řeší lépe než velké

⁴⁷ ZHONGXIANG, Z. *The youngest country in Africa. The republic of South Sudan becomes an independent state*. Beijing Review. Vydání 21. červenec 2011.

⁴⁸ Spojenými státy označen za válečného zločince na základě obvinění ze spáchání válečných zločinů v Dárfúru

z ropy.⁴⁹ Takovýto postup se zapojením zájmů západních světových aktérů se ovšem ukázal jako opožděný a v této době již nemohl mít šanci na úspěch.

2.1.4. Referendum 2011

Referendum o vyhlášení samostatného státu- Jihosúdánské republiky se konalo 9.1.2011. Konání referenda bylo předpokládáno již v protokolu z Machakos⁵⁰ ze dne 20. července 2002, uskutečnilo se ovšem až na základě zákona o referendu z prosince 2009, který stanovil, že se volby budou konat 9.-15.ledna 2011.

Výše zmíněný zákon stanovil, že referendum bude považováno za platné, pokud se k volbám dostaví více jak 60% oprávněných voličů, přičemž za oprávněného voliče byla považována příčetná osoba, která nabyla 18 let, byla registrována u volební komise a která se narodila alespoň jednomu rodiči příslušícímu k domorodému obyvatelstvu nebo příslušící k etnickému původu komunit žijících v Jižním Súdánu před 1.1.1956, zároveň se taková osoba musela zdržovat na území Jižního Súdánu od 1.1.1956 nebo tato podmínka musela být naplněna alespoň jedním z jejích rodičů.⁵¹

Volební účast dosáhla 97,58% oprávněných voličů (z celkového počtu 3 947 676 oprávněných voličů), kdy se pro secesi Jižního Súdánu vyslovilo 98,83% voličů, kteří se účastnili voleb. Níže uvedený graf demonstruje v modrých sloupcích hlasy oprávněných voličů, kteří se v referendu vyslovili pro secesi (3 792 518 hlasů celkem).⁵²

⁴⁹ tamtéž

⁵⁰ *Protokol z Machakos*. Čl. 1.3. Dostupný z:

<http://unmis.unmissions.org/Portals/UNMIS/Documents/General/cpa-en.pdf>

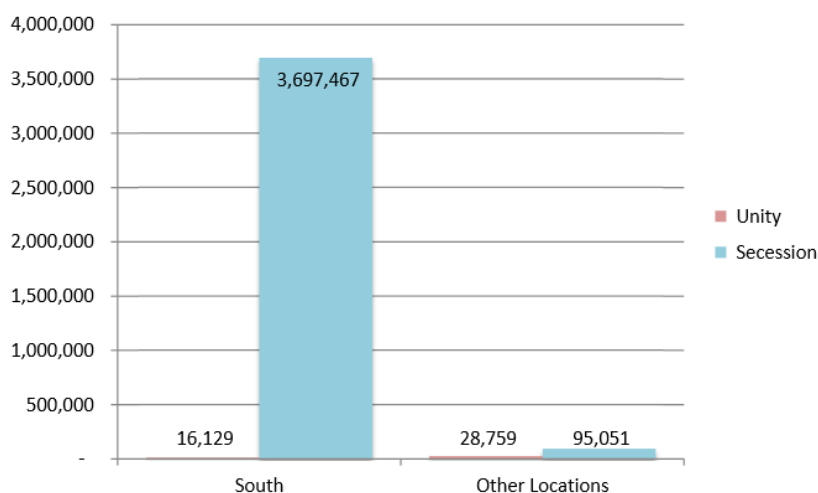
⁵¹ *Southern Sudan referendum act*. Článek 25. Dostupné z:

<http://unmis.unmissions.org/Portals/UNMIS/Referendum/SS%20Referendum%20MOJ-Englis.pdf>

⁵² *Southern Sudan Referendum: Final results report*. [online]. Southern Sudan Referendum Commission. 7.2.2011, str. 85 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z:

http://southernsudan2011.com/sites/default/files/Final_Results_Report_20110206_1512.pdf

Graf č. 1: Hlasování voličů v referendu o secesi

Zdroj: Southern Sudan referendum (final result report) 7/2/2011⁵³

Z hlediska dohledu nad legální realizací referenda lze vzpomenout iniciativy mezinárodních organizací (EU, AU, LAS), které vysílali své pozorovatele na území Jižního Súdánu. Stejně tak ale nelze opomenout aktivity ku příkladu Jimmy Cartera (bývalý prezident USA) či Kofi Annana (bývalý generální tajemník OSN), kteří pod hlavičkou Carterova centra zasedali jako pozorovatelé v Jihosúdánské komisi pro referendum a dali této komisi punc mezinárodního dohledu. Jihosúdánská komise byl ad hoc ustavený orgán na základě zákona o referendu z roku 2009, jejímž úkolem bylo zorganizovat referendum o právu na sebeurčení Jižního Súdánu a dohlížet na naplnění mírové dohody z Nairobi, která právo na sebeurčení zakotvovala. Tato komise měla 9 členů, kteří byli jmenováni súdánským prezidentem se souhlasem súdánského viceprezidenta a parlamentu.⁵⁴

2.2. Hranice států v Africe

Problematika hranic států v Africe, potažmo konkrétněji na území Súdánu a Jižního Súdánu, v sobě zahrnuje více fenoménů, než by se na první pohled mohlo zdát. V prvé řadě mají tyto politické hranice konotace historické, dále můžeme hovořit o konotacích etnických, přičemž na území Súdánu se projevila i otázka náboženská. Ačkoliv se může jevit, že fenomén víry a náboženství ze své podstaty souviset s

⁵³ tamtéž

⁵⁴ Southern Sudan Referendum Commission: Frequently asked questions. UNITED NATIONS MISSION IN SUDAN. [online]. [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <http://unmis.unmissions.org/Portals/UNMIS/Referendum/SSRC%20FAQ.pdf>

hranicemi nemůže, v daném případě má na vymezení nových mezinárodních hranic určitý vliv.

Přestože byly africké hranice demarkovány na konci 19. století, lze říci, že jsou nečekaně relativně stabilní, přestože byly vymezeny koloniálními aktéry bez ohledu na sociální a jazykové ohledy obyvatelstva na daném území. Důkazem pro toto tvrzení je fakt, že 44% afrických hranic je vymezených s ohledem na astrologické měření. Otázkou koncepce a vymezení hranic v Africe se zabývala Konžská konference v Berlíně roku 1885 nebo také mezinárodní organizace- Organizace africké jednoty.⁵⁵

Při procesu dekolonizace bylo přistoupeno k principu *uti possidetis*, při kterém bylo respektováno členění stanovené koloniálními mocnostmi (na základě administrativních existujících celků, ale i jiných kritérií). Usnesením schůze Organizace africké jednoty, která se konala 17.-21. července 1964 v Káhiře byla přijata rezoluce OAJ 16(1), jež přihlásila tuto organizaci a její členské státy ke konceptu neporušitelnosti koloniálních hranic v Africe. Tato doktrína je v poslední době prolamována a oslabována právem na sebeurčení národů, právě tam, kde je racionální podklad a jsou podmínky pro využití tohoto práva a v první řadě hlavně tam, kde je vůle mezinárodního společenství k prosazení tohoto principu. AU připouští právo na sebeurčení národů a prolomení principu *uti possidetis* v případech, kdy dojde k dohodě mezi separatisty a centrální vládou.⁵⁶

Mapy obsažené v příloze č.2 této práce zachycují stav provinčních hranic s ohledem na etnicitu obyvatelstva, náboženství a státní a provinční hranice, přičemž tyto jasně podporují tvrzení vyřčená výše, a to že koloniální mocnosti, jež stanovovaly africké hranice v této oblasti, nebraly ohled na odlišnosti obyvatelstva obývajících dané území (náboženské vyznání, barvu pleti, zvyky, jazyk aj.) a že ačkoliv někteří hovoří o relativní stabilitě takto stanovených hranic bez ohledu na odlišnosti jmenované výše, existují případy na mapě Afriky, kde je tato stabilita značně narušena. Toto tvrzení lze podepřít ozbrojenými konflikty v Eritrei mezi Eritreou a její etiopskou správou. V tomto uváděném příkladě byla Eritrea ustavena jako autonomní region Etiopie samotnou OSN,

⁵⁵ HERBST, J. *The Creation and Maintenance of National Boundaries in Africa International Organization* Vol. 43, No. 4 (Autumn, 1989), Str. 673-692

⁵⁶ RUDINCOVÁ, K. *Dezintegrační procesy v oblasti afrického rohu: srovnávací analýza Súdánu a Somalilandu*. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. Přírodovědecká fakulta OA. Slezská Ostrava

o 10 let déle ovšem Etiopie toto území anektovala, z této skutečnosti poté vyplynulo 30 let násilných bojů, které po úspěšné snaze a boji revolučních eritrejských hnutí vyústilo v referendum o vyhlášení samostatné Eritrei, které rozhodlo o vzniku nového samostatného státu Eritrea k 24.5.1993. Tímto počinem byla tedy stabilita koloniálních hranic v Africe narušena.⁵⁷

2.3. Problematika diverzity obyvatelstva

Největší kontrast socioekonomických odlišností obyvatelstva na území bývalého Súdánu je viditelný mezi 6 provinciemi v severní části a 3 v jižní části (dnešní Jižní Súdán)⁵⁸, tento fenomén byl také jedním z faktorů pro konstituování nového státu na politické mapě Afriky. Tyto odlišnosti byly základem občanských válek a utrpení a ve svém důsledku vedly k vytvoření samostatného státu za podpory mezinárodního společenství.

Již na údajích z censu obyvatel z roku 1955-1956 jsou tyto odlišnosti mezi provinciemi markantní. Nejedná se ovšem jen o odlišnosti obyvatel z pohledu etnicity, jazyku nebo náboženství, ale také o odlišnosti související s ekonomikou, školstvím a rozdílným stylem a způsobem života. I tak mohu uvést rozdílnost projevující se již při vzniku samostatného Súdánu v počtu dětí navštěvující základní nebo vyšší školy, kde v severosúdánské provincii Chartúm se jednalo o 68 782 studentů, v jižní provincii Horní Nil 5643, míra úmrtnosti se v severních provinciích pohybovala okolo 12-17 úmrtí na 1000 obyvatel, kdežto v jižních se jednalo o 27-30. Stejně tak jak odlišná skladba ekonomiky severních a jižní provincií, kdy se v tomto censu přihlásilo v jižní provincii Bahr-el Ghazal 39% zaměstnaných k tomu, že se živí v souvislosti s vlastnictvím zvířete, kdežto v severní provincii Modrý Nil či Chartúm se jednalo pouze o 9%.⁵⁹

Súdánská společnost byla a je různorodou z hned z několika úhlů pohledu, přičemž obecně lze říci, že 3 historické jižní a 6 historicky severních provincií v Súdánu sdílejí určité vzorce a v rámci štěpení podle zvolených kritérií tvoří 2 relativně homogenní celky.

⁵⁷ Central Intelligence agency. *The world factbook. Eritrea*. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/er.html>

⁵⁸ Mapa č.1 přílohy č.2

⁵⁹ BARBOUR, K. *North and South in Sudan, a Study in human contrast*. Annals of the association of American Geographers. Vol. 54. no 2. 1964. Str. 209-226.

2.3.1. Etnická diverzita

Území bývalého Súdánu bylo etnicky heterogenní (viz příloha č.3). Zatímco v severní části Súdánu můžeme spatřovat převážně arabské obyvatelstvo, jižní část obývalo etnicky obyvatelstvo různorodé- kmeny Dinků, Nuerů, Azandů, Bariů, Lotuků, Murlů, Turkanů a dalších. Statistiky k červnu 2014 hovoří o 70% súdánských arabů obývajících území Súdánu, zatímco v Jižním Súdánu je nejpočetnější etnickou skupinou kmen Dinků s 35,8% a na druhém místě Nuerů s 15,6%.⁶⁰

Nejedná se ovšem pouze jen o boje a střety mezi severními a jižními etnickými skupinami. Jok a Hutchinson⁶¹ se ve své práci věnují rozebrání konfliktu jižních etnických skupin- Dinků a Nuerů, tyto střety označují za „válku jižních vzdělaných elit“. Tato válka se nesla v duchu otázky, zda má Osvobozené hnutí opustit deklarovanou myšlenku vytvoření jednotného sekuralizovaného Súdánu, o čemž jsem pojednal v této práci výše, nebo si stanovit cíl politicky nezávislého Jižního Súdánu. Právě tyto konflikty mezi uvedenými skupinami nahrávaly od počátku 90. let centrální vládě v Chartúmu k tomu, aby mohla tyto interpretovat jako neschopnost jižních kmenů k stabilitě a utvoření samostatně spravovaného regionu.⁶² Otázka války vzdělaných elit poté souvisí s veřejným míněním kmenů Nuerů a Dinků v letech 1998 a 1999, kdy ochota postavit se za své velitele (Garang a Machar) a bojovat proti druhému kmenu kulminovala, Nuerové a Dinkové se v pozdních 90. letech stavěli spíše k zachování jednoty jihu a v rámci světlejší budoucnosti k vymezení se proti islámské vládě.

Co se týče jazykové různorodosti na území bývalého Súdánu, demonstruje ji mapa, která tvoří přílohu č. 1. Jak je z této mapy viditelné, zatímco v severních provinciích dominuje Arabština společně se Dárfúrštinou, na území jihu obyvatelé hovoří převážně nilskými a nilsko-hamitskými jazyky a súdánštinou. Oficiálními jazyky obou států rozprostírajících se na území bývalého jednotného Súdánu ale zůstávají arabština a angličtina a pro Jižní Súdán spíše v pořadí angličtina, arabština (fenomén s opět viditelnou historickou konotací dotýkající se koloniální mocnosti- Britského impéria).

⁶⁰ Central Intelligence agency. *The world factbook*. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/od.html>

⁶¹ JOK, J, HUTCHINSON, E. *Sudan's Prolonged Second Civil War and the Militarization of Nuer and Dinka Ethnic Identities* African Studies Review. Vol. 42, No. 2 1999. Str. 125-145

⁶² Tamtéž

2.3.2. Náboženský střet

Odlišnost a rozmístění obyvatel bývalého Súdánu věřících v určité náboženství je dalším aspektem, který odlišuje severní a jižní část. Podobně jako další již zmíněné odlišnosti území s sebou nese náboženské hledisko riziko vzniku konfliktů a občanských válek. Zatímco v severní části jasně převládají sunitští muslimové a je zde zastoupeno pouze nízké procento křesťanů, v jižní části jsou nejvíce zastoupeni křesťané společně s animisty (zřetelně viditelné rozmístění těchto náboženských skupin na mapě v příloze č.4).

Problematika islámu byla na území Súdánu spojena s cílem islamistů vytvořit novou súdánsko-islámskou identitu formou komplexního přístupu (tzn. přístupu k školství, kontrole financí plynoucích z ropného průmyslu a bank) akulturace jižních a západních částí Súdánu.⁶³ Tyto snahy se promítly i do zákonodárství, kdy v roce 1983 byly přijaty tzv. „zárijové zákony“ protkané principy práva Šarija. Stejně tak režim Al-Bašira projevil v tomto smyslu snahu o islamizaci trestním zákoníkem z roku 1991 založeným opět na tomto specifickém a mnohdy krutém islámském právu.

Na základě uvedených informací je patrné, že se předmětná oblast vyznačuje kulturní, ekonomickou ale i sociální heterogenitou, která zapříčiňuje lokální konflikty, které mají mnohdy globální přesah a vyžadují globální řešení, jelikož lokální jednotky a zdroje nejsou schopny tyto samy potlačit a vyřešit.

2.4. Politika světových aktérů

V návaznosti na hypotézy této práce bude část pojednávající o politice světových aktérů, čili zájmů a motivů ekonomicky významných států světa, částí významově stěžejní, jelikož právě díky podpoře mezinárodního společenství mohl stát *de facto* vzniknout a zapojit se do mezinárodních struktur, ačkoliv je tento vznik, jak bylo pojednáno v obecné části práce, *de iure* nezávislý na uznání, obchodu či kooperaci s jinými státy. Jak ovšem vidno a jak také demonstrují dále, tyto aspekty mohou mít v praxi faktický vliv na podobu, vznik či zapojení státu do fungujícího společenství formálně rovných a suverénních států. Hovoříme-li o aktérech světové politiky, omezím tuto práci na klíčové členy Rady Bezpečnosti OSN (dále jen „RB OSN“), tak z těchto vypadne Velká Británie, která se v RB OSN a světové politice týkající se této oblasti

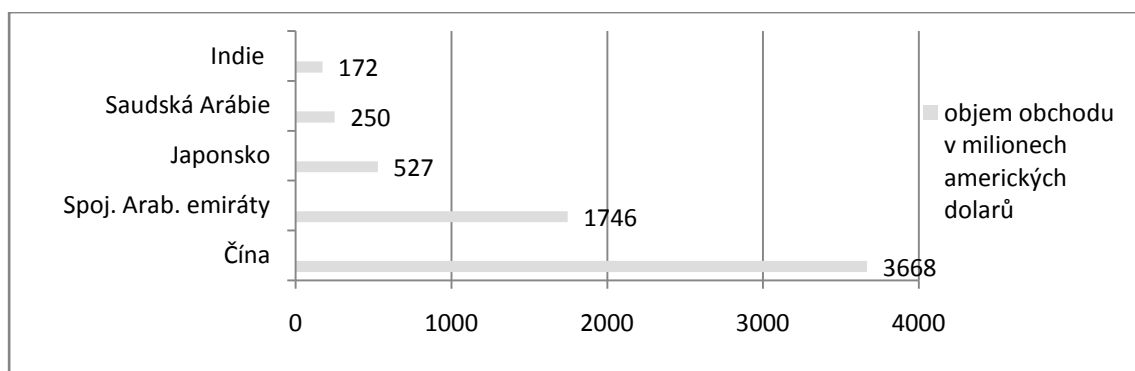
⁶³ O'FAHEY, R. *Islam and ethnicity in Sudan*. Journal of religion in Africa. Vol.26.1996. Str. 258-267

přiklání k stanoviskům USA jako ke svému strategickému partneru a stejně tak Francie, jež v oblasti Súdánu nemá strategické cíle, tyto dva státy jsou pro oblast Súdánu důležité z hlediska historického vývoje na území a procesu dekolonizace. Dalšími entitami mající vliv na vývoj v oblasti je Africká unie a pro futuro Indie, které nezůstanou opomenuty.

2.4.1. Čínské zájmy

Zatímco v době po skončení studené války se jako vlivní aktéři v Africe profilovaly Spojené Státy americké, Francie a Velká Británie, v období 90. let a hlavně posledních 15-20 let je markantním jevem zapojení Číny na africkém kontinentu. Jako doklad tohoto tvrzení přikládám statistiku UNCTAD pěti nejvýznamnějších obchodních partnerů Jižního Súdánu v roce 2013.

Graf č. 2: Objem obchodu států s Jižním Súdánem

Zdroj: UNCTADSTAT 2013⁶⁴

Toto zapojení souvisí se dvěma faktory uváděnými Tullem⁶⁵, a to s tím, že politika západních zemí v tomto sektoru byla namířena proti politickým lídrům porušujících lidská práva, na něž západ vyvíjel tlak, aby bylo přistoupeno k liberálnějšímu systému. Z tohoto pohledu pak je logická politika Číny využít tohoto výhodného postavení a vytvořit společnou identitu s těmito státy, tj. vytvořit prostor pro pevné budoucí ekonomické vztahy s regionem na základě vymezení se proti tlaku západních států. Druhým faktorem zmiňovaným Tullem⁶⁶ je dominance USA

⁶⁴ UNCTADstat - Profile: GENERAL PROFILE: SUDAN [online]. INTERNATIONAL MERCHANDISE TRADE [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://unctadstat.unctad.org/CountryProfile/729/en729GeneralProfile.html>

⁶⁵ TULL, D. *The Journal of Modern African Studies*. Vol. 44, No. 3 (Sep., 2006), Str. 459-479

⁶⁶ tamtéž

v mezinárodní politice v 90. letech, která by potenciálně mohla bránit Číně stát se globální mocností.

První zmíněný faktor Tulla- vytvoření společné identity Číny a afrických států- má historické konotace. Zčásti jsou tyto spojeny s jednáním na konferenci v Bandungu 1955, která měla řešit postavení afrických států v bipolárním rozdělení světa (střet afrických států, kde mělo vliv SSSR a USA) a dále také postavení Číny jako strategického partnera pro Afriku.

Výstupem Bandungské konference se stala Deklarace na podporu světového míru a spolupráce, jež ve svém souhrnu odsoudila kolonialismus a apelovala na africké země, aby zachovaly v bipolárním světě neutrální postavení. Čína jasně na konferenci deklarovala, že bude podporovat právo na sebeurčení nových národů.

S druhým faktorem Tulla- Čínou jako globální mocností- bezesporu souvisí Čína jako ekonomická, dynamicky se rozvíjející mocnost, která k tomuto rozvoji potřebuje stále více surovin. Tato potřeba se poté promítá do politického, specifitěji mezinárodně politického postoje a do realizace mezinárodních projektů. Dokladem tohoto tvrzení je ustavení Fóra čínsko-africké spolupráce v roce 2000 (dále jen „FOCAC“), jež funguje na mezirezortním principu- konferencích afrických a čínských ministrů⁶⁷. Na základě této struktury v rámci jednotlivých konferencí se Čína postupně zavázala k navyšování objemu vzájemného obchodu, k podpoře vzájemných vztahů, míru a bezpečnosti a spolupráce s regionálními organizacemi (AU).⁶⁸

Spolupráce založená na FOCAC a diplomacie vůči Africe je odrazem strategických a pragmatických zájmů, zejména ekonomických, které v oblasti Čína má. Z tohoto pohledu je významnou strategickou surovinou pro zajištění energetické bezpečnosti Číny ropa. Dále Čína usiluje v rámci svých aktivit v Africe o zajištění své surovinové bezpečnosti.⁶⁹ Tyto cíle se poté také projeví ve změně politiky Číny vůči konfliktu v Dárfúru, kdy byl zprvu pasivní postoj nahrazen politikou nátlaku na co nejrychlejší ukončení konfliktu. Súdán byl v tomto smyslu chápán jako zámořská

⁶⁷ první tato konference se konala v Pekingu 10.-12. Října 2000

⁶⁸ SHASHA, D. Six-point proposal offered in FOCAC Beijing Declaration to boost new strategic partnership. [online]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.focac.org/eng/ltada/dwjbzjihys/hyqk/t954307.htm>

⁶⁹ LARGE, D. *China's Sudan Engagement: Changing Northern and Southern Political Trajectories in Peace and war*. The China Quarterly, No. 199, China and Africa: Emerging Patterns in Globalization and Development (Sep., 2009), Str. 610-626

zásobárna ropy podporující globální rozvoj čínských korporací.⁷⁰ Založení systému samosprávy po roce 2005 pro oblast jižního Súdánu prakticky znamenalo vznik dvou systémů v rámci jednoho Súdánu, tím se otevřela cesta pro Čínu pro navázání oficiálních politických a na tomto základě ekonomických vztahů s Džubou⁷¹.

Co se týče ekonomických návazností Číny na Súdán, tyto mají svoji oporu již v 80. letech 20. Století v dodávce zbraní a školení vojenského personálu, kdy byli po vojenské podpoře SSSR revolučnímu režimu v sousední Etiopii vyloučení sovětských poradců ze země. Vyloučení sovětských poradců umožnilo reorientaci na Čínu, jako poskytovatele lehkých zbraní, útočných letounů, lehkých tanků a poskytování „know how“ k obsluze a podpoře těchto strojů zhruba 50 čínskými poradci.⁷²

Ekonomická důležitost Súdánu, potažmo nyní Jižního Súdánu, pro Čínu necht' je demonstrována statistikou z roku 2004, kdy se v rámci objemu importu do Číny Súdán zařadil na třetí místo (za Angolu a JAR) s 13,4% objemu celkového importu z Afriky právě z této země⁷³.

Důsledkem ekonomické orientace Číny na tento prostor je poté snaha o zachování relativní stability na území, s nímž Čína obchoduje, což samozřejmě zahrnuje nutnost stálosti smluvních partnerů a s tím související možnosti odhadnout alespoň v hrubých rysech jejich potenciální chování. Stálost súdánských, potažmo nyní jihosúdánských elit je realizována poskytováním výhodných půjček, popřípadě odpouštěním dluhů výměnou za přístup k surovinovým zdrojům.⁷⁴

Čína je v současné době držitelem investic ve výši několika desítek miliard USD, které jsou převážně investované v ropném průmyslu. Po vzniku Jižního Súdánu poskytla čínská vláda grant ve výši 31,5 milionu USD na podporu zásobování vodou,

⁷⁰ tamtéž

⁷¹ Aktuální hlavní město Jižního Súdánu; tyto vztahy navázány i přes historickou podporu Chartúmu ze strany Číny, počáteční nevrzlivost vůči Číně jako podporovateli nepřítele byla ovšem překlenuta pragmatickou politikou Číny a vzájemnou výhodností obchodu

⁷² Sudan - FOREIGN MILITARY ASSISTANCE. [online]. [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://www.country-data.com/cgi-bin/query/r-13451.html>

⁷³ TULL, D. *The Journal of Modern African Studies*. Vol. 44, No. 3 (Sep., 2006), Str. 459-479

⁷⁴ PROCHÁZKA, P. *Role čínských ekonomických zájmů ve třetím geopolitickém dělení Afriky* [online]. Písek, 2013 [cit. 2015-03-15]. Bakalářská práce. Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze.

školství, zdravotnictví a zemědělství, stejně tak souhlasila s půjčkou ve výši 8 miliard USD na vybudování infrastruktury.⁷⁵

2.4.2. USA

Politika USA jako strategického globálního hráče, stálého člena RB OSN vůči Súdánu je ovlivněna třemi hlavními zájmy, a to je v první řadě potlačování mezinárodního terorismu, získání strategické suroviny- ropy- a tím snížení závislosti na dovozu ropy z nestabilních zemí Blízkého Východu a poté podpora křesťanských komunit na jihu země a potlačení jejich utlačování ze strany islamistických skupin a tím tedy zajištění lidských práv- svobody náboženského vyznání.

Domněnka podpory terorismu ze strany Súdánu vyvstala za vlády režimu Bašíra a Turabího, která byla podporována nářecími, že byl Súdán zapojen do neúspěšného bombového útoku na Světové obchodní centrum (dále jen „WTC“) v roce 1993, pokusu o vraždu egyptského prezidenta Husní Mubaraka v roce 1995, popřípadě do podpory Usáma bin Ládina, který se měl jistou dobu vyskytovat na súdánském území.⁷⁶ Negativní postoj vůči Súdánskému terorismu poté kulminoval bombardováním továrny al-Shifa v Chartúmu jako odpovědi na bombové útoky amerických ambasád v Nairobi a Dar-es-Salam v roce 1998.⁷⁷

Po úspěšných útocích 11. září 2001 na WTC přišla změna oficiální politiky Súdánu, který deklaroval pomoc mezinárodní koalici proti Al-Kaidě a hnutí Taliban v Afghánistánu. Přes tuto deklaraci ovšem Súdán odsoudil působení amerických sil v Afghánistánu a zůstal na seznamu podporovatelů terorismu.

Historicky se ovšem vztah Súdánu a USA nepohyboval v konotacích obviňování z podpory terorismu, byly to právě Spojené státy, kdo po roce 1976 poskytl vojenské vybavení Súdánu za finančního protiplnění ze strany Saúdské Arábie, jednalo se zvláště o transportní letectvo a bojové letouny F-5. Toto zbrojení bylo založeno na principu vyvážení sil v regionu, jelikož SSSR právě v této době vojensky podporoval sousedící

⁷⁵ NYIOGI, A. *Opportunities in South Sudan for indian business and investors*. International Journal of Finance and Policy Analysis. Spring 2013

⁷⁶ LOBBAN, R. The Sudan since 1989: National Islamic Front rule, Arab Studies Quarterly, vol 23, issue2, Spring 2001, on-line, elektronicky dostupné z:

<http://www.thefreelibrary.com/THE+SUDAN+SINCE+1989%3a+NATIONAL+ISLAMIC+FRONT+RULE-a077384487>

⁷⁷ tamtéž

etiopské a libyjské síly (prodeje vojenské techniky stouply od roku 1979 do roku 1982 z 5 milionu dolarů na 100 milionů dolarů, což tvořilo 2/3 objem vojenské asistence subsaharské Africe). Na základě této spolupráce byla také zřízena námořní základna USA v Port Súdanu.⁷⁸

V současnosti se prezident Barack Obama zavázal k vybavení Jižního Súdánu ozbrojenými silami k obraně státu. Tyto mají dle něho posílit bezpečnost Spojených států a posílit mezinárodní mír.⁷⁹

Dalším motivem jednání Spojených států v této oblasti je tlak domácích aktérů-křesťanských organizací na ochranu lidu vyznávající křesťanské náboženství v Súdánu před utlačováním a porušováním jejich lidských práv. Stejně tak můžeme hovořit o tlaku soukromých ropných společností na generování zisku ze súdánských ropných polí, ale také strategii samotné vlády k snížení závislosti dovozu ropy z Blízkého Východu a diverzifikaci importu této komodity k zajištění větší energetické bezpečnosti.

2.4.3. Rusko

Hovoříme-li o zájmech Ruska, jako dalšího stálého člena RB OSN, nesmíme opomenout zmínit zájmy a zahraniční politiku SSSR, právního předchůdce tohoto státu, v rámci afrického kontinentu. Jak zahraniční politika, tak zájmy SSSR byly poznamenány změnami politického vedení v SSSR, studenou válkou, rozšiřováním sfér vlivu a zaujímání strategického postavení pro případ světového konfliktu.

Zahraněční politika vztahující se k Africe a Súdánu se po roce 1953 (smrt Stalina) nesla v duchu rozšiřování hospodářských vztahů se zeměmi třetího světa. V těchto státech se SSSR snažil změnit jejich politický stav a to zvláště přes ekonomiku, diplomacii a ideologii. V tomto smyslu poté Chruščov podporoval boje za národní osvobození a deklaroval podporu těmto bojům nejen slovy, ale i činy.⁸⁰

S Chruščovovou politikou SSSR poté souvisí pojem „národní demokracie“. Ta měla být předstupněm vzniku socialistického státu. Proces spočíval v tom, že by se

⁷⁸ Sudan - FOREIGN MILITARY ASSISTANCE. [online]. [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://www.country-data.com/cgi-bin/query/r-13451.html>

⁷⁹ OBAMA, B. "Presidential Memorandum - Presidential Determination on the Eligibility of South Sudan to Receive Defense Articles and Defense Services". The White House, 6 January 2012. Dostupné z <http://www.globalsecurity.org/military/library/news/2012/01/mil-120106-whitehouse01.htm>

⁸⁰ KULSKI, W. *Soviet Colonialism and Anti-Colonialism*. Russian Review. Vol. 18. No. 2/1959. str. 113 – 125

měly africké státy zřici imperialistické podpory, měly by znárodnit všechny zahraniční podniky a orientovat se pouze na nezištnou pomoc SSSR. Následným krokem by pak byla realizace pozemkové reformy a vytvoření systému jedné strany- komunistické.⁸¹ O fenoménu neúspěšného komunistického puče za Nimeriho vojenské vlády je pojednáno již v kapitole Nástin historického procesu, části Občanská válka.

Od roku 1968 do 1971 se súdánský režim (po zmrazení kontaktů se západem) orientoval na spolupráci se Sovětským svazem. V Súdánu v tomto období bylo přítomno na 2000 sovětských vojenských poradců. Zhruba 350 súdánských mužů získalo vojenský výcvik v SSSR. Spolupráce se SSSR se poté odrážela i v nárůstu ozbrojených sil z 18 000 (1966) na 50 000 mužů (1972). Dále SSSR dodával tanky a vzdušné síly. Vztahy a kontrakty ochably po příslibení pomoci revolučním silám v Etiopii ze strany SSSR, na což reagovala súdánská vláda vyloučením sovětských poradců ze země a uzavřením sovětské ambasády v Chartúmu⁸²

V období perestrojky⁸³ za M. Gorbačova začala sovětská přítomnost v Africe ochabovat. Ačkoliv se na území SSSR při jeho rozpadu v roce 1991 nacházelo přes 50000 Afričanů, kteří zde procházeli vojenským nebo technickým výcvikem, tato čísla po dokončení procesu rozpadu rychle klesala. Boris Jelcin jako prezident Ruské federace svými činy pokračoval v tomto trendu zahraniční politiky Ruska, když výrazně snížil počet diplomatických a obchodních misí v Africe.⁸⁴

Na základě Zahraničně politického konceptu Ruské federace z 28.6.2000 Vladimir Putin, jako úřadující prezident Ruské federace, připustil nutnost změny priorit a postojů ruské zahraniční politiky na začátku 21. století ve smyslu rozšíření vztahů s africkými státy a rozvinutí hlubšího politického dialogu s regionálními organizacemi (AU) a v tomto duchu také využívat těchto organizací pro zapojení Ruska do multilaterálních ekonomických dohod.⁸⁵

⁸¹ MOSELY, P. *Soviet Policy in the Developing Countries*. Foreign Affairs. Vol. 43, No. 1/1964, Str. 87 – 98.

⁸² *Sudan - FOREIGN MILITARY ASSISTANCE*. [online]. [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://www.country-data.com/cgi-bin/query/r-13451.html>

⁸³ Skupina ekonomických reformních kroků z 80. let 20. stol. zahájených v SSSR M. Gorbačovem

⁸⁴ DVOŘÁČEK, J. *Jan Záhořík: Subsaharská Afrika a světové mocnosti v éře globalizace*. Aluze 3/2010 - Recenze. [online]. [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: http://www.aluze.cz/2010_03/09f_recenze.php

⁸⁵ *THE FOREIGN POLICY CONCEPT OF THE RUSSIAN FEDERATION*. [online]. [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://fas.org/nuke/guide/russia/doctrine/econcept.htm>

V současné době Rusko zůstává významným dodavatelem zbraní Súdánu, v tomto smyslu je pro něj súdánský trh cenným odběratelem.⁸⁶ S ohledem na ostatní významné aktéry v oblasti (Čína, USA, Indie) je pro ruské ropné plynářské společnosti obtížné (i s přihlédnutím ke změně koncepce zahraniční politiky Ruska k Africe v roce 2000) konkurovat a prosadit se v boji o surovinové zdroje Súdánu potažmo Jižního Súdánu.

2.4.4. Indie

Indie je členem uskupení BRICS⁸⁷ z titulu rychle se rozvíjející silné světové ekonomiky.

Jednotný Súdán byl pro Indii spojencem a důležitým obchodním partnerem, z těchto důvodů také Indie poskytovala Súdánu rozvojovou pomoc ve formě podpory inovace technologií v zemědělství či ve formě možnosti súdánských studentů studovat v Indii. Objem vzájemného obchodu se za období 1999-2009 zdesetinásobil a k roku 2009 činil 1 miliardu USD ročně. Súdánský trh je pro Indii prostorem, kde může prodat svoje zboží určené k exportu a zároveň trhem, kde si může obstarat fosilní paliva. V tomto smyslu je záhodné zmínit změnu objemu investic indických ropných společností do těžby ropy v Súdánu v návaznosti na politické dění. Ještě před ustavením mise OSN - UNMIS na území Súdánu investovaly do ropného odvětví zhruba 1 miliardu USD ročně. Po členství indických vojenských sil v mírové misi UNMIS a přítomnosti v Súdánu (ke konci mise UNMIS se jednalo až o 8192 mužů a skupinu dopravních helikoptér)⁸⁸ se tyto investice zvýšily na necelé 3 miliardy USD. Výsledkem investic do ropného průmyslu je, že Indie odebírá desítky tisíc barelů ropy ročně z obou súdánských zemí.⁸⁹

V roce 2030 má Indie předčít Čínu v počtu obyvatel, což má způsobit akutní nedostatek zásob jídla pro její obyvatele. Z tohoto důvodu se zdá být pro Indii příhodné vytvoření nového státu- Jihosúdánské republiky, tímto vznikem vyvstává totiž nová

⁸⁶ UDONBANA, N.: *Still Playing Dice with Lives: Darfur and Security Council Resolution 1706*, str. 110.

⁸⁷ Hospodářské uskupení Brazílie, Ruska, Indie, Číny a Jihoafrické republiky, v němž žije 42,2 % obyvatel planety

⁸⁸ *Summary of United Nations Peacekeeping Forces by Countries*. 1990. Interní dokumenty OSN. Dostupné z:

http://www.un.org/en/peacekeeping/resources/statistics/contributors_archive.shtml

⁸⁹ *Doing Business in Sudan*. 2009. Embassy of India Khartoum. [online]. 2010 [cit. 2015-03-19] Dostupné z: <http://www.indembsdn.com/eng/business.html>

příležitost negociovat nové investice do zemědělství, protože ačkoliv je v Jižním Súdánu několik přírodních oblastí s rozdílnými podmínkami pro zemědělství, téměř všechny jsou vhodné pro pěstování plodin, jako jsou banány, ananasy, citrusy a v obdobích sucha například kukuřice, rajčata popřípadě jiná zelenina. V rámci zajištění národní bezpečnosti largo sensu budou pro Indii představovat investice v tomto prostoru do zemědělství strategickou výzvu do budoucna, import rýže a luštěnin z Jižního Súdánu může znamenat pomyslný strategický krok k zajištění zásob jídla pro budoucí indické obyvatelé.⁹⁰

Lze uzavřít, že Indie na základě obchodu s jednotným Súdánem, spolupráce ve formě možnosti súdánských studentů vzdělávat se na indických školách, investic do ropného průmyslu a investic do zemědělství má v Súdánu ekonomické zájmy. Vezmeme-li v úvahu markantní zapojení indických sil do mírových misí OSN, jejichž cílem je zajištění lidské bezpečnosti, jevílo by se jako logické konstatovat, že Indie nerezignuje ani na udržování hodnot míru, práva a bezpečnosti. Tyto jsou ovšem zastíněny ekonomickými a národně bezpečnostními zájmy Indie, která se snaží, ostatně jako Čína, nastolit v Súdánu bezpečné a stabilní prostředí, které by zajistilo stabilitu investic a jejich návratnost. Ekonomická motivace Indie je v tomto smyslu markantní.

2.4.5. Africká unie

Africká unie (dále jen „AU“) vznikla na základě Ustavující smlouvy Africké unie z Lomé z roku 2000 jako nastupující organizace neúspěšné Organizace africké jednoty (dále jen „OAJ“).

Oproti OAJ doznala AU změny v přístupu k otázce principu suverenity, nezasahování do vnitřních záležitostí jednotlivých států, teritoriální integrity a státních hranic. AU se oproti původní koncepci OAJ posunula do aktivnější role, která souvisí s odbouráním stacionárního pohledu na výše zmíněné otázky, vzala na sebe tak břímě odpovědnosti za prosazování míru a bezpečnosti za cenu toho, že hranice afrických států vytvořené na základě dekolonizace nemusí podléhat statutu quo (nyní chápání hranic z pohledu jednotlivců za předpokladu, že je v ojedinělých případech možno podstoupit jejich změnu k prosazení bezpečnosti, míru a stability na území členských států). Takto a z těchto důvodů si lze také představit narušení principu nevměšování se

⁹⁰ NYIOGI, A. *Opportunities in South Sudan for indian business and investors*. International Journal of Finance and Policy Analysis. Spring 2013

do vnitřních záležitostí států při zachování formálních procedur stanovených smlouvou o ustavení AU.⁹¹

V rámci naplnění ustanovení článků ustavující smlouvy protokolem z roku 2002 o zřízení Mírové a bezpečnostní rady AU, můžeme hovořit o této organizaci jako o oblastní dohodě ve smyslu kapitoly VIII Charty OSN, která je oprávněna konat pod vedením RB OSN donucovací akce. V tomto smyslu je také tato oblastní dohoda propojena s RB OSN v rámci Kontinentálního systému včasného varování, jako faktického naplnění ustanovení Charty o povinnosti vždy plně informovat RB o každé činnosti pro udržení mezinárodního míru a bezpečnosti.

Mírová a bezpečnostní rada má k udržení mezinárodního míru a bezpečnosti, jako jednoho z úkolů stanoveného ustavující smlouvou, k dispozici stálé vojsko s mandátem intervenovat na území členského státu, a to v případě vážných okolností buď na žádost členského státu, nebo bez žádosti, pokud je možno na základě aktuálních skutečností dovodit potřebu obnovení mezinárodního míru a bezpečnosti.⁹²

Na tomto ideovém základě byla ustavena monitorovací mise AMIS (African union mission in Sudan), jejímž hlavním cílem bylo „*monitorování podmínek smlouvy o příměří z dubna 2004 a všech budoucích smluv, pomoc v procesu budování důvěry, zajištění bezpečnosti pro přísun humanitární pomoci, vytváření podmínek potřebných pro návrat vysídleného obyvatelstva a uprchlíků, pomoc při sjednocování pozic jednotlivých stran mírové smlouvy a příspěvky ke zlepšení bezpečnostní situace v celém Dárfúru*“⁹³. Tato mise se potýkala s výzvami typu finanční nepřipravenosti na takto nákladnou a rozsáhlou misi, docházelo tak k opoždování plateb vojsku, dalším souvisejícím problémem byl nedostatečný počet personálu mise a v neposlední řadě také problematika začlenění civilních policistů do mise, s čímž AU neměla do té doby zkušenosti.⁹⁴

⁹¹ FINKOVÁ, K. *Africká unie a její role při zajišťování bezpečnosti a stability v Africe: 2. Vznik Africké unie: Změny mezinárodních podmínek – 90. léta*. [online]. 2010 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: http://www.valka.cz/clanek_13839.html

⁹² UDONBANA, N. *Still playing dice with lives: Darfur and Security council resolution 1706*. Departement of law, Central european university, Budapest. Hungary. Third world quaterly.

⁹³ O'NEILL, W., CASSIS, V. *Protecting Two Million Internally Displaced: The Successes and Shortcomings of the African Union in Darfur*, str. 23.

⁹⁴ FINKOVÁ, K. *Případová studie: Společná mise AU a OSN v Dárfúru – úspěch či prohra?: African Union Mission in Sudan (AMIS)*. [online]. 2010 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: http://www.valka.cz/clanek_13843.html#p13843_176

První fáze mise sestávala z 2635 mužů, tj. 452 vojenských pozorovatelů, 1732 vojáků, 40 členů mezinárodní podpory, 413 civilních policistů. Druhá fáze s plánovaným koncem na srpen 2005 již čítala 6171 mužů a třetí fáze měla čítat 12 300 mužů. Důvodem navyšování jednotek byl stále neutišený bezpečnostní stav v oblasti a neustálé útoky na civilní obyvatelstvo.⁹⁵

Mise AMIS nezaznamenala nikterak veliký úspěch z důvodů již výše nastíněných- finanční náročnosti mise (část byla finančně podporovaná EU, Německem, Velkou Británií a logisticky USA), ale i jistou nevyvážeností představitelů Africké unie ke kulturní identifikaci s muslimským obyvatelstvem a Darfúřany.⁹⁶ Zde můžeme spatřovat nejednotnost členů AU, někteří členové nesdíleli názor na situaci v Dárfúru, kde probíhal nejintenzivnější konflikt a vraždění, jako na projev genocidního jednání a inklinovali k požadavku řešení této krize vnitrostátními prostředky Súdánské vlády.

Na základě výše uvedeného lze učinit závěr, že ačkoliv postoje členů AU nebyli zcela jednotné, shoda podstatné většiny (předpokládané ustavující smlouvou) byla nalezena a tím byla také ustavena mírová mise AMIS opředená zmíněnými problémy. Tímto konkrétním projevem postojů AU je demonstrována její snaha a ochota naplňovat ustanovení smlouvy týkající se bezpečnosti a míru v oblasti, konsolidaci poměrů na nestabilních územích, ať už jsou tyto snahy více či méně úspěšné.

V tomto smyslu je tedy logická podpora vzniku nového státu- Jižní Súdán, který měl vyřešit vleklý spor v nestabilní oblasti, kde byl narušován mír a bezpečnost nejen v rámci samotného súdánského území, ale také v rámci mezinárodní perspektivy. Důkazem nakloněnosti AU vzniku Jižního Súdánu je včasné přijetí tohoto státu do svých řad, Jižní Súdán se stal 54. členským státem Africké unie v červenci 2011, krátce po vyhlášení republiky.

2.4.6. Organizace spojených národů

Organizace spojených národů je mezinárodní organizací, jejímž cílem je udržení mezinárodního míru a bezpečnosti.. Neutišená bezpečnostní situace v Súdánu, jehož území bylo zmítáno občanskými válkami a konflikty, si vyžádala pozornost této mezinárodní organizace.

⁹⁵ UDONBANA, N. *Still playing dice with lives: Darfur and Security council resolution 1706*. Departement of law, Central european university, Budapest. Hungary. Third world quaterly.

⁹⁶ Tamtéž

OSN vydalo na zajištění mezinárodní bezpečnosti a mezinárodního míru v oblasti Súdánu několik rezolucí. Rezoluce RB OSN se především týkaly řešení humanitární krize na súdánském území, na základě těchto rezolucí poté vzešly mise UNAMIS, UNMIS a UNAMID (s výše zmíněnou AMIS- mise Africké unie). V oblasti rezolucí je vzhledem k účelu této práce důležitý fenomén hlasování jednotlivých členů RB OSN, na kterém lze demonstrovat celkový přístup k řešení „súdánského problému“. Nejdůležitějšími pak z tohoto pohledu budou stálí členové RB OSN (USA, Čína, Rusko, Francie, Velká Británie), kteří disponují právem veta.

Průkazným odhalením zájmů aktérů bylo například hlasování o rezoluci RB OSN č. 1547 ze dne 11.6.2004 o zřízení mírové operace, která by zajistila naplnění přípravné mírové dohody, tato rezoluce byla jednomyslně přijata, ovšem za zdržení se 2 stálých členů- Ruska a Číny a nestálého člena- Pákistánu.⁹⁷ Stejně tak učinila Čína (společně s Pákistánem) při hlasování o rezoluci č. 1556, která stanovila povinnost súdánské vlády odzbrojit a potrestat osoby porušující lidská práva a odzbrojit ozbrojené milice. Stejně tak se Čína, Rusko, Pákistán a Alžírsko zdržely v hlasování o rezoluci č. 1564 o rozšíření monitoringu ze strany AU a zákazu cestování pro súdánské představitele. Při hlasování o rezoluci č. 1706 z 31.8.2006, o nasazení jednotek v Dárfúru a rozšíření jejich počtu na 20 600 mužů, se Čína a Rusko společně s Katarom opět zdržely.⁹⁸

Abstence Číny a Ruska při hlasování o výše uvedených rezolucích vyplývá z rezervovaného postoje k sankcím. Čínský vyslanec v RB OSN se po hlasování o rezoluci 1564 z 18.9.2004 nechal slyšet, že uvalené sankce mohou problémy spíše zkomplikovat než řešit. Tato rezoluce poté nebyla vetována, protože měla podporu AU, jejíž stanovisko je pro Čínu důležité. Dalším důvodem pro abstenci při hlasování je respekt k suverenitě státu, ten byl uplatněn při hlasování o rezoluci 1593 z roku 2005 o vyšetřování zločinů v Dárfúru Mezinárodním trestním soudem, kdy Čína nesouhlasila s přiřknutím jurisdikce Mezinárodnímu trestnímu soudu bez souhlasu Súdánu. Zájem Číny je v tomto ohledu zaměřený na udržení dobrých vztahů mezi severem a jihem tak, aby byla zajištěna stabilita ropného průmyslu.⁹⁹

⁹⁷ BELLAMY, A., WILLIAMS, P.: *The Un Security Council and the Question of Humanitarian Intervention in Darfur*, str. 150.

⁹⁸ tamtéž

⁹⁹ EVANOVÁ, J. *Rostoucí angažmá Číny v mírových operacích OSN*. Mezinárodní vztahy. 1/2012. Str. 70-71

Stále neutišený stav na súdánském území, relativní neúspěch mise AU- AMIS a její ekonomické problémy zapříčinily volání zejména USA, evropských států a Kanady po převzetí mise AMIS pod hlavičku OSN. I tak se na základě rezoluce č. 1769 z 31.6.2007 jednomyslně stalo, tato rezoluce tak dala vzniknout společné misi OSN a AU- UNAMID, která má prodloužený mandát na základě rezoluce RB OSN č. 2173 z 27.srpna 2014 do 30.6.2015¹⁰⁰, v rámci těchto hlasování již nebylo zaznamenáno zdržení se žádného z výše zmíněných členů.

Ačkoliv je modernímu mezinárodnímu právu cizí teorie konstitutivního uznání státu, o čemž bylo pojednáno v obecné části této práce, v praxi hraje uznání státu ze strany tak významné mezinárodní organizace, jakouž OSN je, podstatnou roli. Obecně lze říci, že se procedura přijetí státu do OSN skládá z hlasování o doporučení nebo nedoporučení přijetí v RB OSN a následným hlasováním o přijetí Valným shromážděním OSN. RB OSN doporučila přijetí Jižního Súdánu do OSN a Valné shromáždění toto členství odhlasovalo 14.7.2011 (5 dní po vzniku státu). Touto procedurou se tak Jižní Súdán stal 193. členem OSN a toto členství mu fakticky zajišťuje nerušený výkon kompetencí.

3. Nový stát- Jihosúdánská republika

9. července 2011 byla reálně naplněna dohoda z Nairobi a na základě jejích idejí, referenda a hlavně ochoty mezinárodního společenství vznikla k tomuto datu nezávislá Jihosúdánská republika.

Vůle politických aktérů ovlivněná jejich specifickými zájmy, které jsou rozvedeny v kapitole výše, dala vzniknout státu, který se potýká s problémy vysoké negramotnosti obyvatel, vysoké nevzdělanosti, nedostatečné dopravní infrastruktury a nízké míry urbanizace.

Míra gramotnosti na území Jižního Súdánu činí u mužů 40% a u žen pouze 16%. Co se týče přístupu k primárnímu vzdělání, při výzkumu 123. zemí světa se Jižní Súdán ocitl na 122. místě, to také z důvodu, že 70% dětí ve věku 6-17 nikdy žádnou školu nenavštěvovalo. Tato statistika je spjata s tím, že se kvalifikovaní učitelé nacházejí spíše

¹⁰⁰ *Security Council, Unanimously Adopting Resolution 2173 (2014), Renews Mandate of African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur.* [online]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.un.org/press/en/2014/sc11536.doc.htm>

ve městech a že na venkově je škol s učiteli velice málo¹⁰¹. 70% nevzdělanost by mohla mít do budoucna negativní dopad na budoucnost Jižního Súdánu s ohledem na fakt, že více než 70% obyvatel je mladších 30 let. Situace ve zdravotnictví může být demonstrována faktem, že v roce 2012 měl Jižní Súdán pouze 120 kvalifikovaných lékařů a 100 kvalifikovaných zdravotních sester, a to pro 9 milionů obyvatel.¹⁰²

V rámci dopravní infrastruktury je nutno podotknout, že na tomto území je 7000 km silnic, přičemž pouze zlomek z nich je zpevněných. Skutečnost, že teprve v roce 2012 byla na základě finanční pomoci USAID vybudovaná zpevněná silnice dlouhá 192 km z hlavního města Džuby do Nimule dokládá, že ani hlavní město není dostatečně napojeno na zpevněné silniční cesty. Jediná existující a použitelná železnice je dlouhá 248 km, ta byla za finanční pomoci OSN opravena až v roce 2014.¹⁰³ Shoda vůli mezinárodního společenství nevytvořila pouze nový stát (mající základní nedostatky v dopravní infrastruktuře, vzdělání, zdravotnictví aj.), ovlivnila také podobu a ekonomiku Súdánu. Secesí jižní oblasti přišel Súdán o 75% příjmů do státního rozpočtu z ropy a o 20% obyvatel. Zároveň se tyto politické změny odrážely v růstu HDP Súdánu, kdy 4,3% růst v roce 2009 vystřídal pokles HDP ve výši 1,9% v roce 2011. Země se musí potýkat také s růstem inflace, která v roce 2012 činila 20%, ovšem v srpnu 2014 se dostala dokonce na úroveň 46%. Tyto negativní dopady secese by měly být alespoň zčásti kompenzovány dohodou o tranzitních poplatcích z ropy, které by měly činit 6-8 miliard USD ročně (tranzit z Jižního Súdánu přes Súdán, na jehož území se nachází ropovody).¹⁰⁴

¹⁰¹ STEER, L, SMITH, K. *South Sudan's Road to Peace: High Stakes for Its Children*. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.brookings.edu/blogs/education-plus-development/posts/2014/02/03-south-sudan-children-steer-smith>

¹⁰² *South Sudan: desperate struggle for health care in world's newest nation*. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <https://www.icrc.org/eng/resources/documents/news-release/2012/south-sudan-news-2012-07-06.htm>

¹⁰³ *The world factbook: South Sudan*. CIA. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z:

<https://www.cia.gov/library/publications/resources/the-world-factbook/geos/od.html>

¹⁰⁴ *Súdán: Ekonomická charakteristika země: Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, předpověď dalšího vývoje*. [online]. 8.10.2014. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z:

<http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/sudan-ekonomicka-charakteristika-zeme-18046.html>

3.1. Současné problémy

Vznik Jihosúdánské republiky na základě vůle společenství sám o sobě nezajistil takové podmínky, aby došlo ke konečnému vyřešení všech stávajících problémů.

Do problematických otázek, které vrážejí klín do mezinárodních vztahů Jihosúdánské republiky a Súdánu lze zařadit již zčásti nastíněný boj týkající se zásob a transferu ropy a následně také boj o sporné území Abyei na hranicích těchto dvou států.

Ropa jako hlavní ekonomický statek pohánějící ekonomiku Súdánu se stal jedním z hlavních problematických bodů mezi těmito dvěma státy. Súdán před secesí byl schopen denně produkovat 486.700 barelů ropy, přičemž sám spotřeboval zhruba 84.000 barelů za den, z čehož jasně vyplývá, že přes 400.000 barelů denně mohl vyvézt a zpeněžit na světových trzích a tím dodat finanční prostředky potřebné pro chod země a režimu.¹⁰⁵ Po vzniku Jihosúdánské republiky ovšem Súdán přišel o 75% příjmů státního rozpočtu z těžby ropy a denní produkce klesla na zhruba 130.000 barelů ropy za den.¹⁰⁶ Tento ekonomický aspekt a pokles výnosů z těžby ropy zapříčinil nutnost vyvažovat tuto ekonomickou ztrátu jinou cestou, a to formou stanovení poplatku za transfer ropy z Jihosúdánské republiky do Portu Sudan (strategické místo na pobřeží Rudého moře). Vznikem Jižního Súdánu se na politické mapě světa objevil stát, jehož příjmy z ropy činily 98% rozpočtu na příjmové stránce a stát, který byl schopen denně vyprodukovat 350.000 barelů ropy.¹⁰⁷ Za důležité se poté jeví vzpomenout, které státní či polostátní subjekty tyto barely produkují s ohledem na kapitulu II této práce (Politika světových aktérů)- Čínská National petroleum company, Malajsijský Petronas a Sudd Petroleum Operating company v držení Petronasu a jihosúdánské vlády.¹⁰⁸

Statistické údaje o produkci ropy by nutně samy o sobě nezakládaly spor mezi oběma státy, kdyby ropovod dlouhý 1400 kilometrů, který Jižní Súdán potřebuje k exportu užít, nevedl přes Súdán a kdyby se v rámci sporu o výši poplatku za

¹⁰⁵ *Súdán: ekonomická charakteristika země: Průmysl – struktura, tempo růstu, nosné obory.* [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/sudan-ekonomicka-charakteristika-zeme-18046.html>

¹⁰⁶ tamtéž

¹⁰⁷ *Jihosúdánská republika: Ekonomická charakteristika země.* Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/jizni_sudan/ekonomika/ekonomicka_charakteristika_zeme.html

¹⁰⁸ *South Sudan- Sudan. Oil Production restart.* Africa research bulletin. 16. Březen – 15. Duben 2013. Blackwell publishing Ltd. 2013.

transfer¹⁰⁹ neřešily další spory týkající se probíhajících územních sporů a sporů o podporu rebelů ze strany Jižního Súdánu na hranicích Jižního Kordofánu a Modrého Nilu. Probíhající spory a neschopnost politického konsensu v tenzním prostředí zapříčinily úplné zrušení dodávek ropy z Jižního Súdánu, což se také následně projevilo v poklesu HDP o 35% a nutnosti redukovat státní rozpočet pro roky 2013/14.¹¹⁰

Výsledkem uvědomění si ekonomické závislosti na Súdánu, byla politická jednání a projekty počítající s vybudováním vlastních nových ropovodů, které by vedly buď přes Keňu na jih do Indického oceánu, nebo na východ do Adenského zálivu přes Etiopii a Džibuti (viz mapa v příloze č.5).¹¹¹ Tyto politické vize se ovšem zdají během na dlouhou vzdálenost a jejich naplnění zatím dlí v nedohlednu.

Jedním z dalších neutichajících a nevyřešených problémů souvisejících s konstituováním nového státu na politické mapě- Jižního Súdánu je spor o území Abyei (zvýrazněné území na mapě v Příloze č.5). Již M. Agoot¹¹² ve své práci zmiňuje, že ačkoliv se lokální kmenové konflikty historicky vedly o strategická území, na kterých bylo příhodné pást či krást dobytek, popřípadě kde byl přístup k pitné vodě, se tyto konflikty s posunem potřeb a aktérů (nově vláda v Chartúmu, jižní rebelové a ropné společnosti) v toku času změnilly v konflikty o ropná pole. Toto se hlavně týká území zvaného Abyei, které nebylo smlouvami mezi dvěma státy konečně vyřešeno a řešení tohoto problému bylo tak ponecháno na stálém rozhodčím soudu v Haagu.

Tento Stálý rozhodčí soud rozhodl o hranicích sporného území, které autoritativně (za svolení obou států) vymezil. V tomto smyslu se jeví jako významné Prohlášení mezinárodních aktérů (EU a USA) k rozhodnutí o určení hranic soudem, kteří vyzvali strany sporu, aby neprodleně provedly toto rozhodnutí, aby spolupracovaly s cílem informovat obyvatelstvo o tomto rozhodnutí a aby touto cestou zajistily plné dodržování práv dotyčných osob a komunit.¹¹³

¹⁰⁹ Tyto poplatky za transit ropy přes Súdán se pohybují okolo 1 miliardy USD ročně

¹¹⁰ tamtéž

¹¹¹ tamtéž

¹¹² D'AGOOT, M. *Energy politics and the South Sudan referendum: Anatomy of a Resource Course*. Middle East Policy, Vol. XVI, no. 4, Juba.2009. Str. 118-130

¹¹³ *Prohlášení Evropské unie a Spojených států k rozhodnutí Stálého rozhodčího soudu o vymezení hranic oblasti Abyei z 22. Června 2009*. Dostupné z: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/CS/cfsp/109318.pdf

Po přechodnou dobu bylo území Abyei považováno za území obou států, obyvatelé zde měli dvojí občanství. Jelikož je ale toto obyvatelstvo kulturně a etnicky blíže obyvatelstvu Jižního Súdánu (z hlediska etnicity, náboženství, barvy pleti), bylo již v mírové smlouvě z Nairobi 2005 stanoveno, že na území Abyei proběhne referendum o připojení k Jižnímu Súdánu. I tak se na základě neoficiálního referenda z října 2013 obyvatelstvo rozhodlo o připojení k Jižnímu Súdánu (99,9% Dinků hlasovalo pro připojení), toto referendum bylo vyhodnoceno AU jako potenciální hrozba konce míru mez Súdánem a Jižním Súdánem.¹¹⁴ Na základě výše uvedených skutečností mající ekonomické a mezinárodněpolitické konotace se tyto dvě strany nebyly schopny shodnout, kdo bude oprávněn v tomto referendu volit, což činí toto hlasování neoficiálním a neuznaným.

Za další problém, který eskaluje územní problémy již zmíněné (např. o oblast Abyei či oblast Modrého Nilu), označuje M. Zahar¹¹⁵ polo úspěšnou transformaci jihosúdánského osvobozenického hnutí, které se při svém boji za politická práva jihosúdánské oblasti neobávalo využít prostředky zastrašování a užití síly k dosažení svých cílů, politická strana vznikuvší transformací tohoto uskupení poté neváhala využít výše zmíněných nelegitimních prostředků pro fyzické napadání nezávislých kandidátů například v dubnových volbách 2010. To nepřidalo na stabilitě situace ani na legitimitě nově vzniklé politické strany. Druhým problémem souvisejícím s transformací tohoto hnutí a demobilizací jeho ozbrojených sil a jejich postupná integrace do pořádkových složek státu je fakt, že takto vzniklé jednotky postrádají dostatečné vybavení a jsou spíše prvkem přinášející do systému nestabilitu¹¹⁶, což je za výše zmíněných okolností, neutišené sociální a politické situace tristní skutečností, ovšem opět podmíněnou ekonomickou situací.

Jak lze tedy zmíněným problémům čelit?

3.2. Nutnost restrukturalizace a mezinárodní pomoc

V souvislosti s výše nastíněnou nestabilní a neutišenou sociální a politickou situací přichází v úvahu řešení ve formě diverzifikace prostředků na příjmové stránce

¹¹⁴ *Abyei opts to join South Sudan in unofficial referendum.* [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-africa-24761524>

¹¹⁵ ZAHAR, M. *A Journey of A Thousands steps: The Challenges od State and Nation Building in South Sudan.* Middle- East report, No. 259. North Africa: The political economy of revolt (summer 2011). Str.36-39

¹¹⁶ tamtéž

státního rozpočtu a jeho stabilizace. S ohledem na skutečnost, že 98% příjmové stránky tvoří pouze příjmy z ropy a jejího exportu do zahraničí a že tento je odvislý od nestabilní politické situace v oblasti je nutné restrukturalizovat ekonomiku.

Krajina Jižního Súdánu je úrodnou krajinou poznamenanou permanentním výskytem války a neustálých guerillových potyček. Zemědělská půda je kvůli nedostatečné infrastruktuře využívána pouze minimálně, Jižní Súdán tak importuje 70% potravin, přestože při optimálním využití jeho zdrojů by byl ekonomikou v této oblasti exportující.¹¹⁷ M. Zahar¹¹⁸ ve své práci uvádí, že Jižní Súdán potřebuje 7 miliard USD pouze pro napojení větších měst do dopravní infrastruktury, zatímco rozpočet pro rok 2009 pro tuto v této době zatím ještě pouze samosprávnou oblast náležící formálně Súdánu počítal pouze s 1,44 miliardami. Do infrastruktury, která by napomohla ekonomickému pobídnutí zemědělskému sektoru, je v tomto smyslu nutno napumpovat finanční prostředky a vytvořit tak příznivé prostředí pro rozvoj tohoto sektoru ekonomiky. To by mohlo vést ke kýženému diverzifikování příjmů do státního rozpočtu.

Spojené Státy americké v rámci programu USAID poskytly Jižnímu Súdánu například za fiskální rok 2013 finanční pomoc ve výši 230 milionů USD, přičemž 40 milionů USD bylo vyčleněno na rozvoj ekonomiky a 80 milionů na humanitární účely.¹¹⁹ Tato finanční každoroční pomoc plynoucí do oblasti již od roku 1984 a vysoké, ač relativně nestabilní ceny ropy s ohledem na stav politické situace, způsobily nedostatek fiskální disciplíny vlády v Džubě a rostoucí inflaci.¹²⁰ S tímto aspektem na myslí, se cesta diverzifikace ekonomiky cestou dotací zdá být problematickou.

Na území Jižního Súdánu působí kolem 140 čínských obchodních společností, z nichž se mimo ropný průmysl mnohé soustředí na budování dopravní infrastruktury, například realizaci 1043 km dlouhé silnice z Džuby do Bentiu, či projektu na obnovu silnic v Malakalu. Dále se Čína profiluje jako země, která je ochotná poskytovat

¹¹⁷ *Africa Research Bulletin. Policy and Practice*. June 16- July 15 2012.

¹¹⁸ ZAHAR, M. *A Journey of A Thousands steps: The Challenges od State and Nation Building in South Sudan*. Middle- East report, No. 259. North Africa: The political economy of revolt (summer 2011). Str.36-39

¹¹⁹ *South Sudan | USAID Dollars to Results: Result's of USAID's spending*. [online]. [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: <http://results.usaid.gov/south-sudan#fy2013>

¹²⁰ ZAHAR, M. *A Journey of A Thousands steps: The Challenges od State and Nation Building in South Sudan*. Middle- East report, No. 259. North Africa: The political economy of revolt (summer 2011). Str.36-39

finanční půjčky (např. půjčka z července 2014 ve výši 2 miliard USD) na podporu rozvoje sociální a ekonomické infrastruktury.¹²¹

Lze uzavřít, že se ačkoliv jihosúdánské zemědělství může pyšnit obrovským potenciálem, přístupy jak tento potenciál naplnit mohou být různé, přičemž v rámci těchto mezinárodních přístupů se zrcadlí zájmy těch politických aktérů, kteří tyto zastávají. Z hlediska efektivity a zabezpečení alespoň základní potravinové soběstačnosti je třeba zvolit střízlivý přístup jednostranné podpory a volit taková řešení, která se budou jevit v daný okamžik za střízlivě racionální. Zabezpečení alespoň základních kontrolních mechanismů pro alokaci získaných zdrojů se může jevit jako *conditio sine qua non* dosažení kýžené efektivity dotací a úspěšné snížení závislosti na příjmech z ropy.

¹²¹ HANG, Zhou. *China and South Sudan: economic engagement continues amid conflict – By Zhou Hang*. [online]. 12.zář 2014. [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: <http://africanarguments.org/2014/09/12/china-and-south-sudan-economic-engagement-continues-amid-conflict-by-zhou-hang/>

Závěr

Cílem této práce bylo rozebrat faktory, které činí z případu Jižního Súdánu unikátní případ, který vyústil v secesi, v níž hrála významnou roly ochota mezinárodního společenství k vytvoření a zapojení nově vzniklého státu do již existujících mezinárodních struktur. Etnická, kulturní, náboženská a sociální heterogenita, z níž vyplývají občanské války, lokální pŕtky a boje, je patrná na mnoha místech planety, situace Jižního Súdánu je ovšem unikátní v tom, že se v určitém momentu střetly vůle členů mezinárodního společenství v rámci OSN na základě v tu dobu již stejného zájmu a cíle- vytvoření nového státu, ač byl tento motivován různými faktory odlišnými pro každého člena mezinárodního prostoru. Tento aspekt dané problematiky jsem rozebral v kapitole druhé této práce. I tak se postupem času a vývojem situace stalo pro Čínu a Rusko (abstentující členy při hlasování o rezolucích týkajících se sankcí uvalovaných RB OSN na Súdán) konstituování tohoto státu ekonomicky výhodným.

Premisou pro naplnění ekonomických zájmů o vytvoření nového státu ovšem byla změna koncepce státních hranic v Evropě ze strany nově vzniklé AU, která se posunula do aktivnější role než její předchůdkyně (OAJ) a deklarovala, že je ochotna v rámci udržení mezinárodního míru a bezpečnosti tolerovat změnu státních hranic a netrvat na slepém dodržování zásady nevměšování se do vnitřních záležitostí států.

Ekonomický podtext celého procesu vzniku Jižního Súdánu je v návaznosti na ekonomické a jiné zájmy světových aktérů markantní. I Čína a Rusko, jako členové, kteří se v rámci několika rezolucí RB OSN týkajících se bezpečnostní situace v Dárfúru zdržely hlasování a prezentovaly tak postoj k dodržování zásady nevměšování se do vnitřních záležitostí státu, obrátily a vyšly vstříc cestě k co nejrychlejšímu ukončení konfliktu a vzniku nového státu. V případě Číny rozhodly ekonomicko-energetické zájmy v zabezpečení surovinové bezpečnosti, kdy tyto mohla realizovat v rámci nově vzniklého státu. Co se týče Ruské abstinence, ta je navázána na politiku společné spolupráce Ruska a Číny na půdě OSN, kdy se tyto dva státy snaží tlumit sebevědomé postavení USA v mezinárodním systému.¹²² Například při hlasování VS OSN mezi lety 2000 a 2005 hlasovaly tyto dva státy shodně v 76,3% případů. Tato skutečnost poté

¹²² TRENIN, D. The end of Eurasia: Russia on the boarder between geopolitics and globalization. Carnegie Endowment for international Peace.

vyplývá ze změny zahraniční politiky V. Putina a naznačuje aktivnější přístup Ruska v mezinárodním systému.¹²³ Není proto překvapením, že čínský krok ke konstituování nového státu a tím k vytvoření nového trhu, který zabezpečí přínos surovin, byl následován obratem ruské politiky, která vzniku nového státu rovněž nebránila a opustila striktní koncepci nevměšování se do vnitřních záležitostí.

Rudincová¹²⁴ ovšem kontruje, že faktorem vedoucím k vytvoření Jižního Súdánu bylo, že se mu povedlo získat sympatie mezinárodní komunity, která výrazným způsobem ovlivnila budoucnost tohoto území. Významným faktorem v získání těchto sympatií podle ní byl výskyt dvou občanských válek, které zapříčinily devastaci jak území, tak obyvatel a tím vyvolaly rozhořčení po celém světě.

K tvrzení Rudincové, která staví náklonnost mezinárodního společenství na sympatiích odrážejících občanské války, utrpení obyvatel a devastaci krajiny, nutno podotknout, že tyto mohly mít do jisté míry vliv na vznik Jižního Súdánu a jeho přijetí do mezinárodních organizací. Spíše jsou to ale faktory podpůrné k faktorům hlavním-ekonomickým zájmům hlavních členů RB OSN (zvláště pak USA a Číny).

Lze tedy uzavřít, že narozdíl od případu Somalilandu je situace Jižního Súdánu unikátní v tom, že se mu podařilo naklonit si mezinárodní společenství, což v procesu vzniku sehrálo signifikantní roli. Ač byl Somaliland dlouhá léta sužován občanskou válkou, tato byla řešena mírem, který je zde zachováván, probíhá demokratizace země, jsou budovány demokratické instituce, což nevyvolává tak akutní potřebu narušení hranic a potřebu radikálního zásahu do politické mapy - tvorby nového státu a podpory tohoto procesu ze strany mezinárodního společenství.

Dalším případem, kde se projevila mezinárodní podpora při vzniku státu na politické mapě Afriky, byl vznik Eritrei v roce 1993 vyhlášením nezávislosti na Etiopii, jež taktéž nesla konotace pojící se s érou dekolonizace a britského a v případě Eritrei i italského vlivu na území. Národní jednota Eritrei na jedné straně, byla na druhé straně dorovnáována hospodářskou a vojenskou podporou SSSR, potažmo Kuby, USA zde zastávala zdrženlivou a nezávislou politiku. Ovšem ani v tomto případě konstruování

¹²³ FERDINAND, P. Sunset, sunrise: China and Russia construct a new relationship. *International Affairs*. No.5. str. 853-859

¹²⁴ RUDINCOVÁ, K. *Dezintegrační procesy v oblasti afrického rohu: srovnávací analýza Súdánu a Somalilandu*. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. Přírodovědecká fakulta OA. Slezská Ostrava

nového státu nepřineslo ihned výsledek mírového stavu a mezistátní konvenční válka na sebe nenechala dlouho čekat.

Z tohoto pohledu je nutno mít na paměti, že vznik nového státu ipso facto neznamená vyřešení stávajících problémů a je v rukách mezinárodního společenství, aby zajistilo formou mediace, popřípadě ostatních způsobů mírového řešení sporů, pokojné řešení konfliktů, které nevyeskaluje v ozbrojený mezistátní konflikt. Tak je ovšem s ohledem na ekonomické zájmy mezinárodního společenství v oblasti obou Súdánů dle mého rozboru v této práci činěno, jelikož mírová situace je pro něj ekonomicky výhodná.

Summary

The main purpose of this thesis is to analyse how the Republic of South Sudan was created and which factors led to this creation. The thesis is composed of three chapters each of them dealing with different aspects. The first is focused on definitions of international public law connected with the sovereign state and its birth. This part is introductory and defines basic terminology that is necessary to lay down for the other parts of the thesis. The second chapter deals with the forming of South Sudan and examines each factors that led to the creation, such as the historic connotation of the area, borders in Africa, the diversity of the people living in area and mainly the economic interests of states (China, USA, Russia) and international organizations (UN and African union). The last factor is for the purpose of this thesis the main. The third chapter then describes problems of newly created state and international help which should help this state to establish functional state that could take care of its people's needs. The main aim of the thesis is to prove my initial hypothesis and to show that the will (based on economical interests) of international community can lead to the creation of the new state even though the potential state is not ready and able to secure the basic needs for its people.

Použitá literatura

Neperiodická literatura

ČEPELKA Č, ŠTURMA, P. *Mezinárodní právo veřejné*. 2. Vydání. C.H.Beck. Praha. 2008. 978-80-7179-728-9

POTOČNÝ, ONDŘEJ. *Mezinárodní právo veřejné, zvláštní část*. 5.vydání. C.H.Beck. Praha. 2006.

PROCHÁZKA, P. *Role čínských ekonomických zájmů ve třetím geopolitickém dělení Afriky* [online]. Písek, 2013 [cit. 2015-03-15]. Bakalářská práce. Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy v Praze.

REID, R. *Dějiny moderní Afriky od roku 1800 až po současnost: od 1800*. 1. Vydání.Praha: Grada. 2011. Str. 331. ISBN 978-80-247-3079-0

RIEGL, M. *Proměny politické mapy po roce 1945*. 1. vydání. Praha: Grada. 2013. 238 s. ISBN 978-80-247-4111-6

RUDINCOVÁ, K. *Dezintegrační procesy v oblasti afrického rohu: srovnávací analýza Súdánu a Somalilandu*. Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje. Přírodovědecká fakulta OA. Slezská Ostrava

SCHEU,H. *Úvod do mezinárodního práva veřejného*. Auditorium. Praha. 2010

VESELÝ, Z. *Světová politika 20. Století v dokumentech (1945-1990)*. Praha. Vysoká škola ekonomická.2001. Str. 325-327.

Odborné články

Africa Research Bulletin. Policy and Practice. June 16- July 15 2012.

BARBOUR,K. *North and South in Sudan, a Study in human contrast*. Annals of the associaton of American Geographers. Vol. 54. No.2. 1964. Str. 209-226.

BELLAMY, A., WILLIAMS, P.: *The Un Security Council and the Question of Humanitarian Intervention in Darfur*, str. 150.

D'AGOOT, M. *Energy politics and the South Sudan referendum: Anatomy of a Resource Course*. Middle East Policy, Vol. XVI, no. 4, Juba.2009. str. 118-130

FERDINAND, P. *Sunset, sunrise: China and Russia construct a new relationship*. International Affairs. No.5. str. 853-859

- FINKOVÁ, K. *Africká unie a její role při zajišťování bezpečnosti a stability v Africe: 2. Vznik Africké unie: Změny mezinárodních podmínek – 90. léta.* [online]. 2010 [cit. 2015-03-19]. Dostupné z: http://www.valka.cz/clanek_13839.html
- GATKUOTH, J. M. *Ethnicity and Nationalism in Sudan.* The Ecumenical Review. 2/1995, s. 206-216.
- HERBST, J. *The Creation and Maintenance of National Boundaries in Africa* International Organization Vol. 43, No. 4 (Autumn, 1989), str. 673-692
- JACKSON, R. *Sovereignty in world politics: A glance at the conceptual and historical landscape.* Political studies. Ročník 47. Vydání 3. 1999
- JOK, J, HUTCHINSON, E. *Sudan's Prolonged Second Civil War and the Militarization of Nuer and Dinka Ethnic Identities* African Studies Review. Vol. 42, No. 2 1999. str. 125-145
- KULSKI, W. *Soviet Colonialism and Anti-Colonialism.* Russian Review. Vol. 18. No. 2/1959. Str. 113 – 125
- LAKI, S. *Self-determination: A Solution to the Sudan problem.* Michigan state University press. Ročník 3. Číslo 2. 1996
- LARGE, D. *China's Sudan Engagement: Changing Northern and Southern Political Trajectories in Peace and war.* The China Quarterly, No. 199, China and Africa: Emerging Patterns in Globalization and Development (Sep., 2009), str. 610-626
- LINO, D. *The politics of inclusion: The right of selfdetermination, statutory bills of rights and indigenous peoples.* Melbourne university law review. 2010.
- LOBBAN, R. *The Sudan since 1989: National Islamic Front rule.* Arab Studies Quarterly, vol 23, isme 2, Spring 2001, elektronicky dostupné z: <http://www.thefreelibrary.com/THE+SUDAN+SINCE+1989%3a+NATIONAL+ISLAMIC+FRONT+RULE-a077384487>
- MACHAR, T. *South Sudan: A History of Political Domination - A Case of Self-Determination.* Philadelphia: African Studies Center, University of Pennsylvania, 1995-11-19
- MCLEAN, I. *The Consise Oxford dictionary of Politics.* Oxford. Oxford University Press. 1996. Str. 559
- MOSELY, P. *Soviet Policy in the Developing Countries.* Foreign Affairs. Vol. 43, No. 1/1964, str. 87 – 98.
- NYIOGI, A. *Opportunities in South Sudan for indian business and investors.* International Journal of Finance and Policy Analysis. Spring 2013
- O'FAHEY, R. *Islam and ethnicity in Sudan.* Journal of religion in Africa. Vol.26.1996. Str. 258-267

O'NEILL, W., CASSIS, V. *Protecting Two Million Internally Displaced: The Successes and Shortcomings of the African Union in Darfur*, str. 23.

SALMAN, Salman M. A. *South Sudan Road to Independence: Broken Promises and Lost Opportunities*. Pacific McGeorge Global Business & Development Law Journal [online]. 2013, vol. 26, issue 2, str. 343-414

SHASHA, D. Six-point proposal offered in FOCAC Beijing Declaration to boost new strategic partnership. [online]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.focac.org/eng/ltda/dwjbzjjhys/hyqk/t954307.htm>

SCHMIDT, E. *Nationalism, Decolonization, and the Cold War, 1945–1991*. In: SCHMIDT, E. *Foreign Intervention in Africa: From the Cold War to the War on Terror*. New York, Cambridge University Press.

SOUTHWORTH, S. *Velké přepadení: od námořních bitev alžbětinské éry k pouštní operaci v Iránu*. Baronet Publishers. 2004. ISBN 97880721146093. 336 str.

TATE, M. The Colour Curtain: A Report on The Bandung Conference by Richard Wright. *The Journal of Negro History*. Vol. 41, No. 3 (July, 1956), str. 263

TRENIN, D. The end of Eurasia: Russia on the boarder between geopolitics and globalization. Carnegie Endowment for international Peace.

TULL, D. *The Journal of Modern African Studies*. Vol. 44, No. 3 (Sep., 2006), Str. 459-479

UDONBANA, N.: *Still Playing Dice with Lives: Darfur and Security Council Resolution 1706*, str. 110.

ZAHAR, M. *A Journey of A Thousands steps: The Challenges od State and Nation Building in South Sudan*. Middle- East report, No. 259. North Africa: The political economy of revolt (summer 2011). Str.36-39

ZHONGXIANG, Z. *The yougest country in Africa. The republic of South Sudan becomes an independent state*. Beijing Review. Vydání 21. červenec 2011.

Internetové články

Abyei opts to join South Sudan in unofficial referendum. [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.bbc.com/news/world-africa-24761524>

Central Intelligence agency. The world factbook. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/od.html>

County profile: Sudan, The Library of Congress [online].2004. [cit. 2015-04-09]. Dostupné z: <http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/profiles/Sudan.pdf>

HANG, Zhou. *China and South Sudan: economic engagement continues amid conflict – By Zhou Hang*. [online]. 12.zář 2014. [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: <http://africanarguments.org/2014/09/12/china-and-south-sudan-economic-engagement-continues-amid-conflict-by-zhou-hang/>

Jihosúdánská republika: Ekonomická charakteristika země. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/afrika/jizni_sudan/ekonomika/ekonomicka_a_charakteristika_zeme.html

OBAMA, B. "Presidential Memorandum - Presidential Determination on the Eligibility of South Sudan to Receive Defense Articles and Defense Services". The White House, 6 January 2012. Dostupné z: <http://www.globalsecurity.org/military/library/news/2012/01/mil-120106-whitehouse01.htm>

Security Council, Unanimously Adopting Resolution 2173 (2014), Renews Mandate of African Union-United Nations Hybrid Operation in Darfur. [online]. [cit. 2015-03-29]. Dostupné z: <http://www.un.org/press/en/2014/sc11536.doc.htm>

South Sudan- Sudan. Oil Production restart. Africa research bulletin. 16. Březen – 15. Duben 2013. Blackwell publishing Ltd. 2013.

South Sudan | USAID Dollars to Results: Result's of USAID's spending. [online]. [cit. 2015-03-28]. Dostupné z: <http://results.usaid.gov/south-sudan#fy2013>

Sudan - FOREIGN MILITARY ASSISTANCE. [online]. [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://www.country-data.com/cgi-bin/query/r-13451.html>

Súdán: ekonomická charakteristika země: Průmysl – struktura, tempo růstu, nosné obory. [online]. [cit. 2015-03-25]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/sudan-ekonomicka-charakteristika-zeme-18046.html>

THE FOREIGN POLICY CONCEPT OF THE RUSSIAN FEDERATION. [online]. [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://fas.org/nuke/guide/russia/doctrine/econcept.htm>

UNCTADstat - Profile: GENERAL PROFILE: SUDAN [online]. INTERNATIONAL MERCHANDISE TRADE [cit. 2015-03-15]. Dostupné z: <http://unctadstat.unctad.org/CountryProfile/729/en729GeneralProfile.html>

Ostatní internetové

Doing Business in Sudan. 2009. Embassy of India Khartum. Dostupné z: <http://www.indembsdn.com/eng/business.html>

Charta Organizace spojených národů. Dostupné z: <http://www.osn.cz/dokumenty-osn/soubory/charta-organizace-spojnych-narodu-a-statut-mezinarodniho-soudniho-dvora.pdf>

Prohlášení Evropské unie a Spojených států k rozhodnutí Stálého rozhodčího soudu o vymezení hranic oblasti Abyei z 22. Června 2009. Dostupné z:
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/CS/cfsp/109318.pdf

Protokol z Machakos. Čl. 1.3. Dostupný z:
<http://unmis.unmissions.org/Portals/UNMIS/Documents/General/cpa-en.pdf>

Southern Sudan referendum act. Článek 25. Dostupné z:
<http://unmis.unmissions.org/Portals/UNMIS/Referendum/SS%20Referendum%20MOJ-Englis.pdf>

Southern Sudan Referendum Commission: Frequently asked questions. UNITED NATIONS MISSION IN SUDAN. [online]. [cit. 2015-04-09]. Dostupné z:
<http://unmis.unmissions.org/Portals/UNMIS/Referendum/SSRC%20FAQ.pdf>

Southern Sudan Referendum: Final results report. [online]. Southern Sudan Referendum Commission. 7.2.2011, str. 85 [cit. 2015-03-29]. Dostupné z:
http://southernsudan2011.com/sites/default/files/Final_Results_Report_20110206_1512.pdf

Summary of United Nations Peacekeeping Forces by Countries. 1990. Interní dokumenty OSN. Dostupné z:
http://www.un.org/en/peacekeeping/resources/statistics/contributors_archive.shtml

Úmluva o právech a povinnostech států, Montevideo 1933. Dostupné z:
<http://www.ilsa.org/jessup/jessup15/Montevideo%20Convention.pdf>

Seznam příloh

Příloha č.1: náklonnost afrických států k jednotlivým režimům okolo roku 1980 (mapa)

Příloha č.2: provincie jednotného Súdánu, jazykového rozčlenění na území a území kde je užívána arabština (mapy)

Příloha č.3: etnické skupiny na území bývalého Súdánu (mapa)

Příloha č.4: náboženství v Súdánu (mapa)

Příloha č.5: ropovody (mapa)

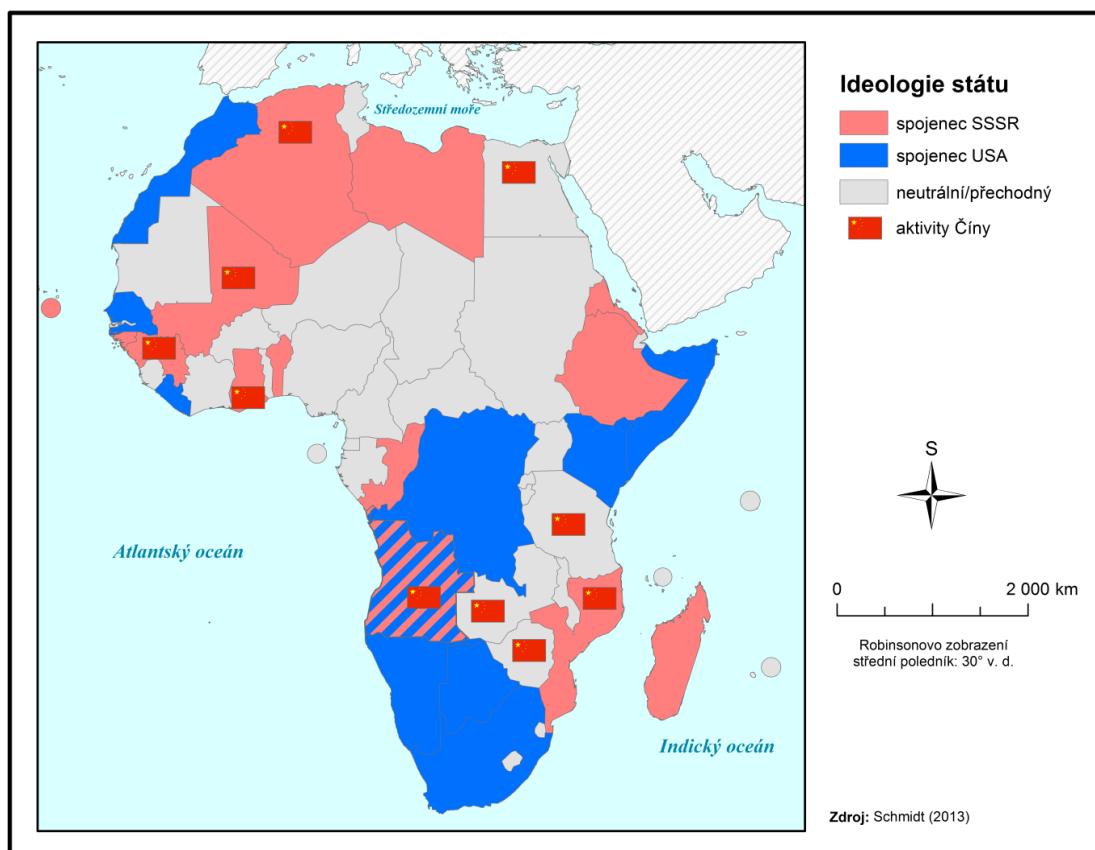
Seznam grafů:

Graf č. 1: Hlasování voličů v referendu o secesi

Graf č. 2: Objem obchodu států s Jižním Súdánem

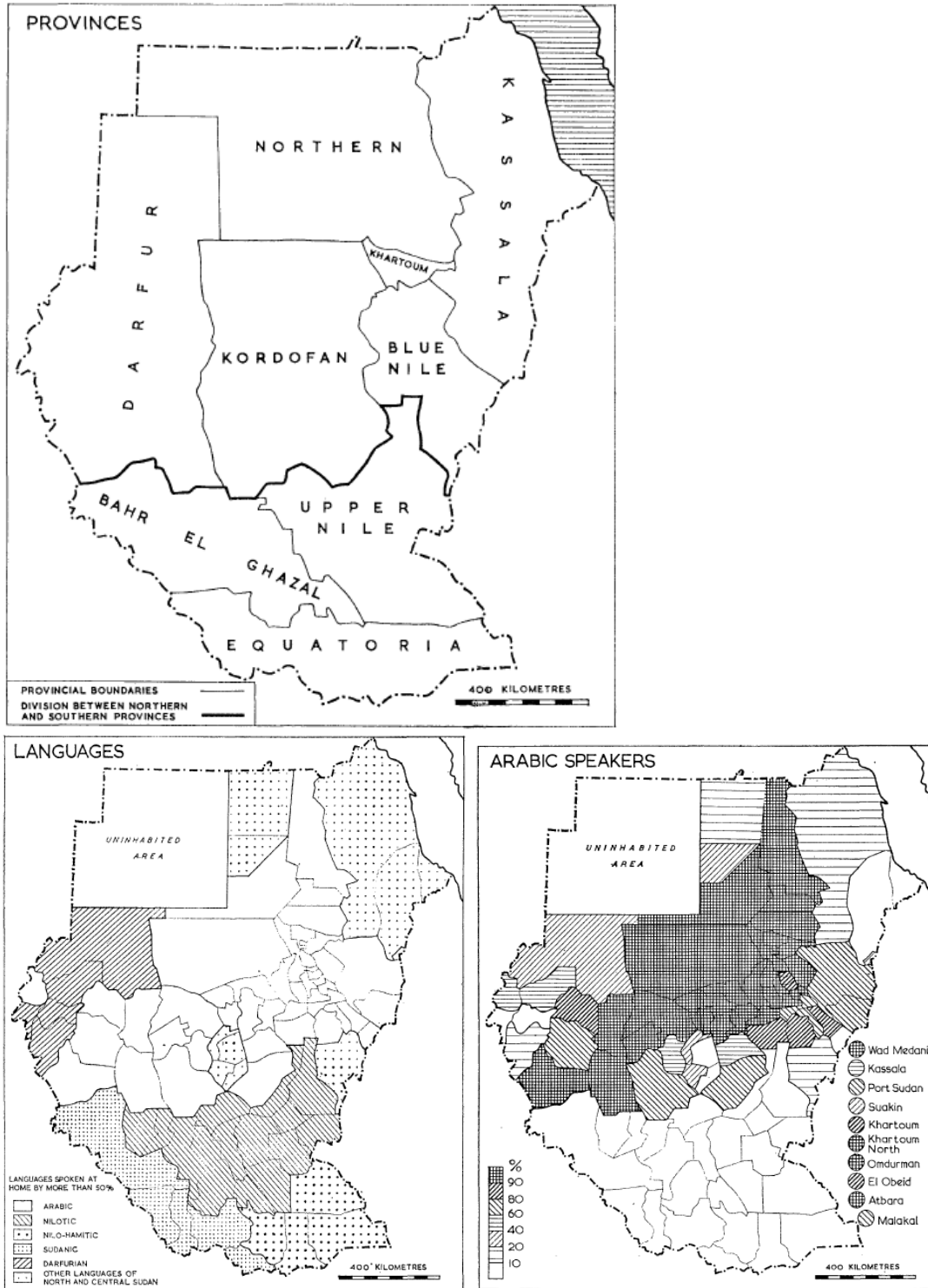
Přílohy

Příloha č.1: náklonnost afrických států k jednotlivým režimům okolo roku 1980 (mapa)

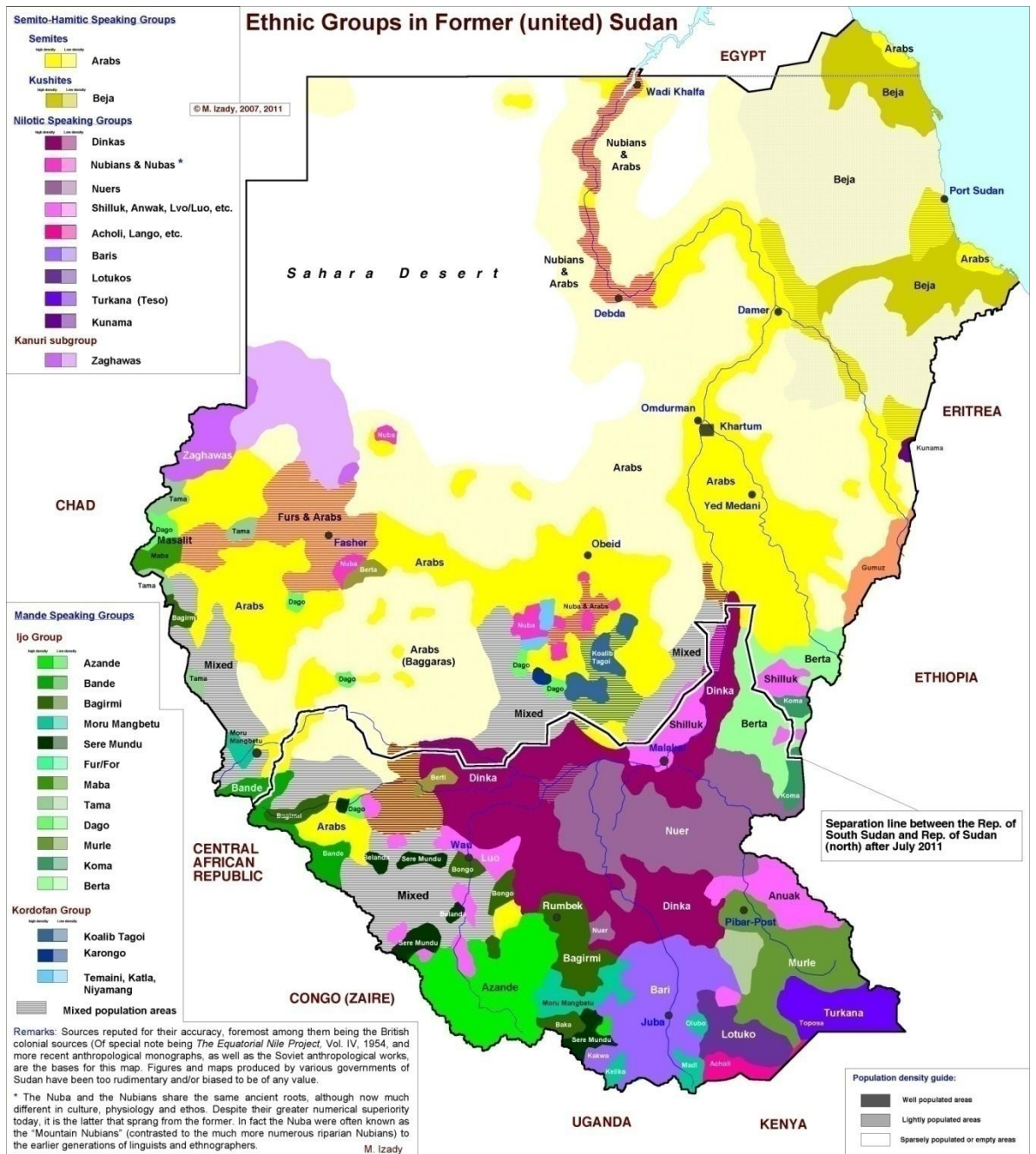
Zdroj: SCHMIDT, E. Nationalism, Decolonization, and the Cold War, 1945–1991. In: SCHMIDT, E. Foreign Intervention in Africa: From the Cold War to the War on Terror. New York, Cambridge University Press.

Příloha č.2: provincie jednotného Súdánu, jazykového rozčlenění na území a území kde je užívána arabština (mapy č.1,2 a 3 číslováno postupně)

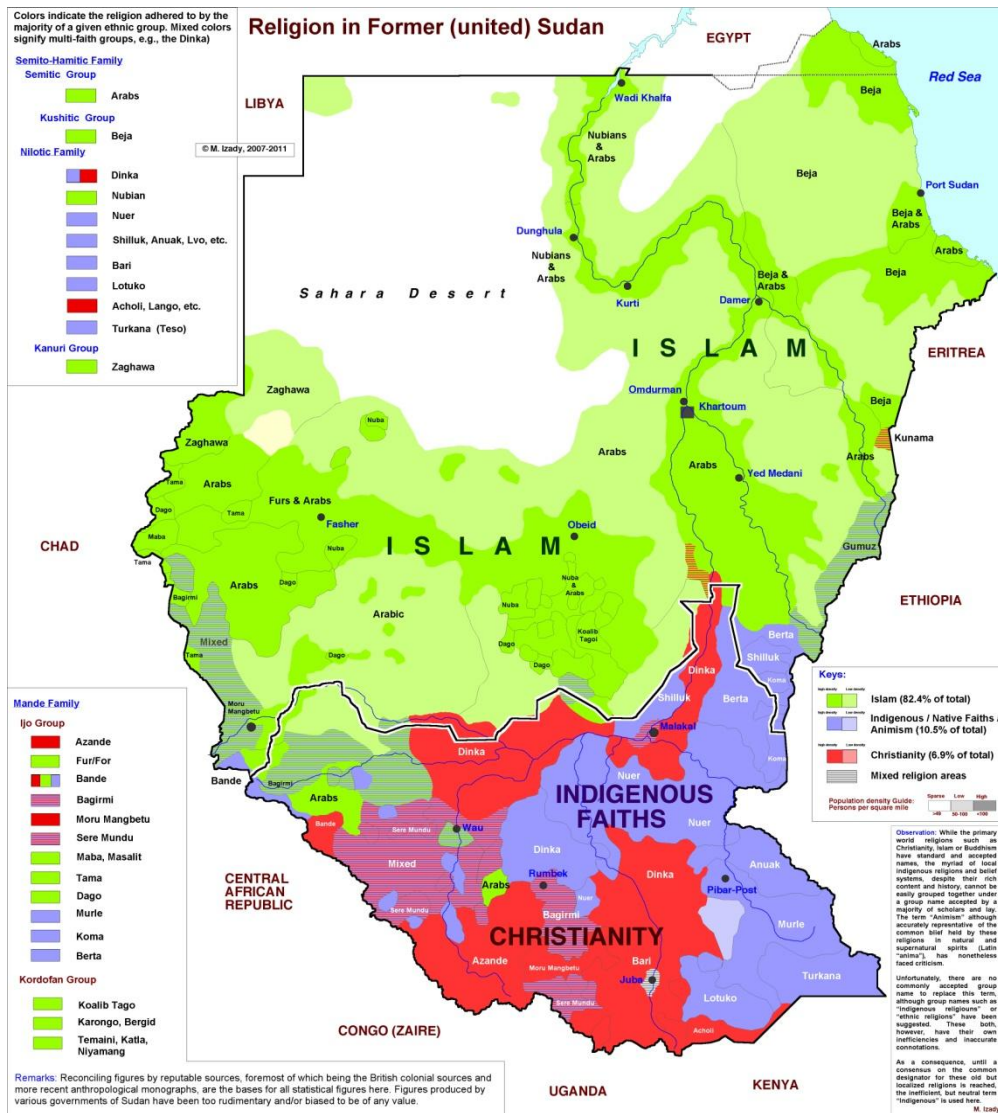
Zdroj: BARBOUR, K. North and South in Sudan, a Study in human contrast. Annals of the Association of American Geographers. Vol. 54. No.2. 1964. pp 209-226.

Příloha č.3: etnické skupiny na území bývalého Súdánu (mapa)

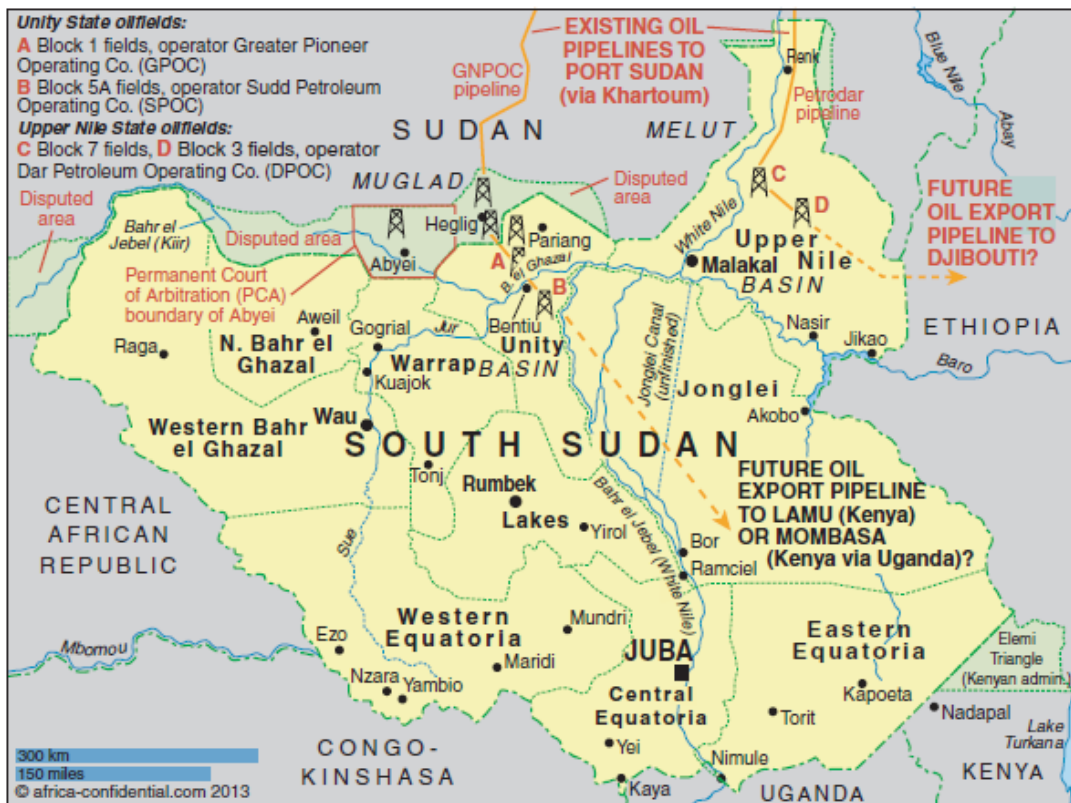
Zdroj: <http://gulf2000.columbia.edu/images/maps/Sudan Ethnic Linguistic sm.jpg>

Příloha č.4: náboženství v Súdánu (mapa)

Zdroj: http://gulf2000.columbia.edu/images/maps/Sudan_Religion_Ig.jpg

Příloha č.5: ropovody (mapa)

Zdroj: South Sudan- Sudan. Oil Production restart. Africa research bulletin. 16. Březen – 15. Duben 2013. Blackwell publishing Ltd. 2013.